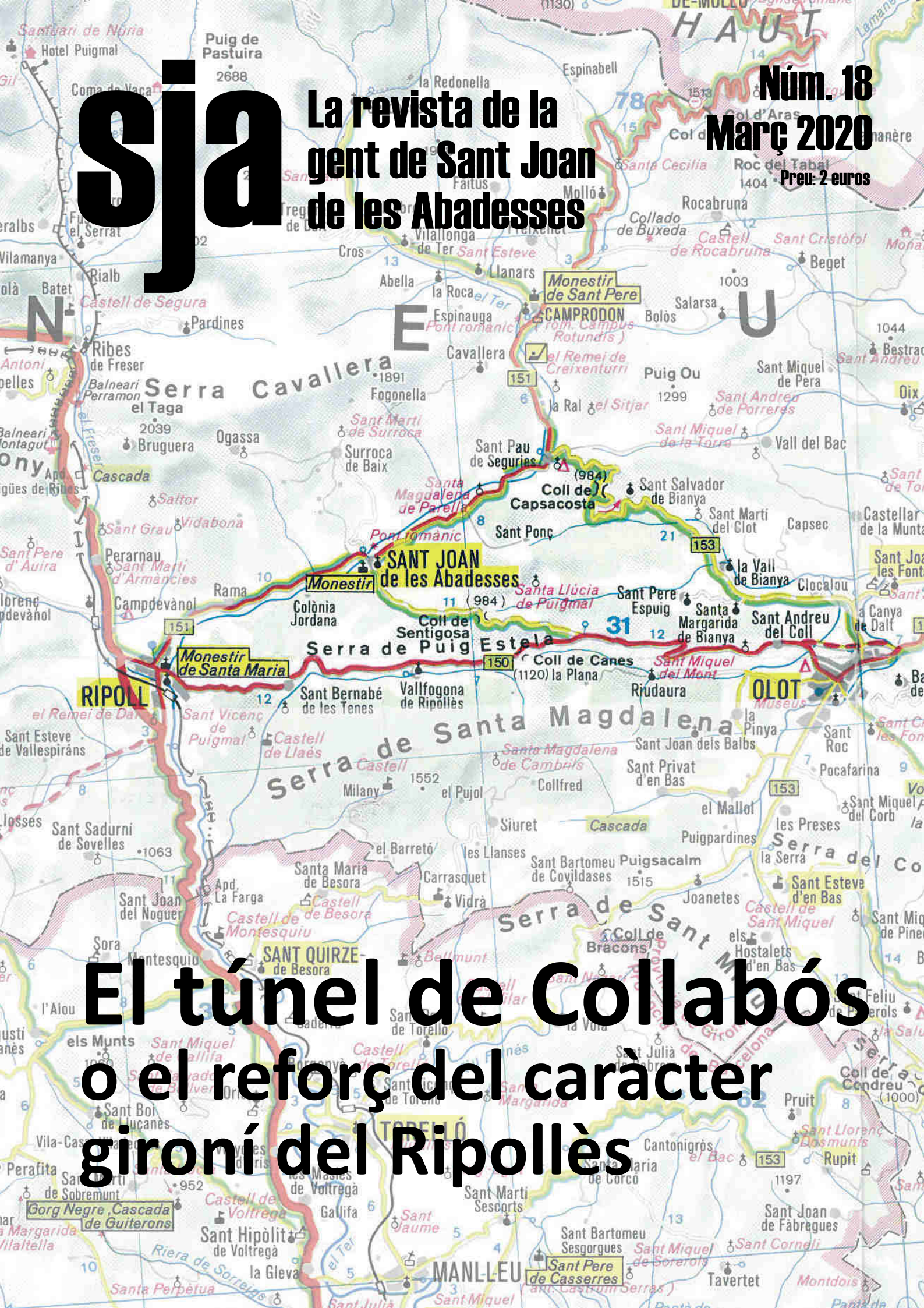

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 18
Març 2020
Preu: 2 euros

El túnel de Collabós
o el reforç del caràcter
gironí del Ripollès

CARRETERA DE RIPOLL I JARDINS DE LA PUDA

A principi dels anys cinquanta del s.XX, Carmel Casanovas i Riera, de Montgat, feu construir la Torre de la Puda com a segona residència. Un cop acabada, encarregà el disseny dels jardins al prestigiós paisatgista Joan Mirambell, que a Sant Joan ja havia dissenyat també l'enjardinament de la plaça Clavé. De l'execució se n'encarregà el jardiner de Sant Joan Antoni Vinuesa. A la

fotografia antiga, d'Eudald Esteve, tirada a finals dels anys cinquanta o principis dels seixanta, s'hi veuen els jardins acabats, però poc frondosos, en comparació amb la fotografia actual, en què els arbres arriben a tapar la torre. Els jardins foren adquirits l'any 2012 per l'Ajuntament i, després de ser rehabilitats, pròximament s'obriran al públic, esdevenint així un nou lloc de gaudi

per a tothom. D'altra banda, podem observar els canvis en la carretera: a més de la presència de bèsties de càrrega, hi observem la diferenciació dels dos ponts sobre el torrent de la Puda, el corresponent a la carretera antiga, utilitzat llavors per als vianants, i el nou, que eixamplava el vial, que es construï als anys deu del segle passat quan es traçà la travessia de la vila.

Editorial

Les circumstàncies en què surt a la llum aquest número de la nostra revista són del tot estranyes. El contrast que hi ha entre el seu contingut i la realitat, és evident. Tot el que hi llegireu, feia setmanes que es preparava i estava gairebé a punt en el moment en què l'epidèmia del coronavirus ens va obligar al confinament. Per tant, aquest editorial és l'únic contingut que trobareu relacionat amb les circumstàncies que estem vivint. La fotografia del poble que es veu en les pàgines de l'SJA que teniu a les mans és, doncs, la d'abans de què gairebé tot quedés paralitzat. I ens porta, de ben segur, l'enyorança de la nostra quotidianitat perduda, i les ganes de retrobar-la tan aviat com sigui possible.

Mentrestant, però, hem après a viure d'una altra manera la nostra vida. Des de casa, amb les sortides estrictament necessàries que fem per treballar –aquells que ho han de fer– o per comprar. Mirem el poble des de les finestres, amb el silenci que el cobreix i que cada dia, a partir de mitja tarda, es fa més intens. Potser això ens fa valorar allò que teníem en el nostre entorn més immediat i que, de tan habitual, no apreciàvem prou. El confinament obligat ens ha portat mostres de solidaritat, com les del grup de gent que ha dedicat el seu temps a confeccionar mascaretes per als santjoanins. O la predisposició dels comerços que continuen oberts a facilitar-nos l'abastament d'allò essencial. Hem pensat, de ben segur, en els residents de la Fundació Emma que no poden veure les seves famílies i en el personal que en té cura, i que està fent un esforç especial.

Quan el proper número de la revista surti a la llum, haurem recuperat la nostra vida en major o menor mesura. Llavors podrem mirar enrere i pensar si alguna cosa de bo ens haurà deixat aquesta crisi. Possiblement, només en quedarà una de positiva: que tot i l'aïllament, els santjoanins ens hem sentit més que mai com una comunitat, i hem posat en pràctica la solidaritat.

El Consell de Redacció

Índex

Abans/ara	2
Opinió: Helena Solà	4
El túnel de Collabós	5
Nòtules.....	9
El Consistori Juvenil	14
La fi d'un dol heretat	16
De Sant Joan al món	18
Xavier Roca	20
Perruqueria Tere	22
Arxiu	25
Comerços	26
Entitats: TALCOMSOM	28
Història: Córrer bous	30
Sant Joan als llibres	34
Empreses: Sinard	36
Viatge: Tailàndia	38
Escola: Bastons solidaris	40
Ens en sortirem!	43

Amb la col.laboració de:

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Diputació de Girona
221 municipis

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga

sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Anna Julve, Marcel Miquel, Guillem Planagumà, Eusebi Puigdemunt, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.

Foto portada: X. Pladellorens

Punts de venda de la sja:

Oficina de Turisme

Llibreria Garriga

Helena Solà

Periodista

Passar el dia a Barcelona i la nit a Sant Joan té molts avantatges, més enllà de la duresa del trasllat que poc s'ha mitigat en els darrers anys... i que un baix interès sembla que té. Les aglomeracions de gent, les presses, les corredisses de la ciutat contrasten amb la quietud i la tranquil·litat que es respira quan arribes al poble, allò que alguns en diuen qualitat de vida. Precisament la falta d'un bon

El tren que mai arriba

transport públic dificulta que siguem més els que fem aquesta temeritat de viure a Sant Joan, o a altres municipis del Ripollès, i treballar a Barcelona. És evident que l'accessibilitat a través de carretera s'havia de millorar, i, si volíem i preteníem mantenir activitat econòmica a l'eix del Llobregat (C-16) o al del Ter (la nostra C-17) les havíem de revisar i adequar a unes prestacions, velocitat i seguretat del segle que vivim. Però és realment de cecs no resoldre la precarietat del transport públic que ajudaria a combatre problemes col·laterals com la despoblació, el descomerç per la falta de gent, les dificultats per trobar metges als Centres d'Atenció Primària i l'hospital comarcal i l'angoixa de cada any per si es podrà mantenir la ZER o haurà de tancar... Són qüestions

que haurien de preocupar i molt als governs que han de vetllar pel tan anhelat equilibri territorial. De forma insultant hem vist com reiteradament s'han promès, i quasi al mateix temps incomplert, molts avantprojectes de millora del traçat ferroviari, inversions estratègiques, millores de les freqüències del transport interurbà amb bus i connexions amb els territoris veïns. De fet, pel que fa al tren, quedariem bastant retratats si comparéssim el temps que s'emprava aquell octubre de 1880 que va arribar el tren a Sant Joan per primer cop, i el que triga ara en el tram en funcionament: de Ripoll a Barcelona. Ens hauria de fer reflexionar la poca importància que hem dedicat al transport públic i a la mobilitat.

El túnel de Collabós o el reforç del caràcter gironí del Ripollès

Jordi Remolins

Les vies de comunicació marquen el tarannà dels territoris de manera extraordinària. Tres dècades enrere les carreteres tenien poc a veure amb les actuals. La millora viària que es va desenvolupar durant el darrer tram de segle XX va permetre que el Ripollès contemplés amb més esperança l'entrada al nou mil·lenni, en uns anys de crisi del tèxtil i de la indústria en general. El sector turístic, fins llavors patrimoni sobretot de les dues valls, ha arrelat en municipis que el tenien arraconat i que han trobat en ell una nova veta per explotar. Sense les carreteres actuals hauria estat una mica més complicat aconseguir-ho.

La percepció durant la dècada dels vuitanta era que l'eix del Llobregat havia guanyat la partida al de Barcelona-Vic-Ripoll en el concepte radial que es tenia del nostre país. Però l'obertura del túnel del Cadí va servir per constatar que no tothom està disposat a pagar peatge, i que molts conductors de la zona metropolitana preferien seguir utilitzant la collada de Toses, malgrat que l'N-152 era molt diferent als desdoblada gairebé fins al nucli de Ripoll.

El 14 d'octubre de 1994, deu mesos més tard que els operaris de Dragados unissin els dos fronts del túnel de Collabós, es va inaugurar l'eix viari que uneix Sant Joan de les Abadesses amb la Vall de Bianya. És el més llarg dels quatre que afavoreixen que la carretera ens eviti la tortura que suposava transitar per la collada de Santigosa, la de Capsacosta o la de la carretera de Vallfogona. Jordi Pujol i les patums de l'època van oficiar la

posada de llarg d'un tram que apropiava els santjoanins i tots els habitants del Ripollès a la Garrotxa, al Pla de l'Estany, a Girona i a la Costa Brava. De fet sense aquesta obra, la reestructuració territorial que coincidint amb l'entrada del segle XXI va posar-se de moda, hauria tingut molts més arguments en contra de l'empremta gironina de la nostra comarca. Aleshores es va especular fins i tot amb una divisió dels tres sectors del Ripollès en comarques diferenciades, que es van voler atribuir també a diferents vegueries. La Vall de Ribes a l'Alt Pirineu, la de Camprodon a Girona, i el Baix Ripollès a la Catalunya Central.

El tarannà gironí del Ripollès va quedar subratllat, permetent un accés

molt més còmode que el que havíem conegut fins aleshores. Malgrat això, la recent reforma del mapa sanitari que situa l'Hospital d'Olot com el de referència de la comarca del Ripollès ha causat un gran rebombori, en considerar-se que bona part de la comarca té més facilitat per seguir traslladant-se a Vic, sigui per carretera o gràcies al tren. I sobretot per constatar que finalment l'Hospital de Campdevàrol i els ambulatoris tenen un pes específic molt més residual que no havien tingut en el passat. De fet, els límits territorials o polítics han tret molt menys la son de la gent de la comarca, que no pas els serveis.

I en tant que servei, l'antiga C-151 actualment reconvertida en N-260,

Indignació a Unió perquè Convergència va presentar Benito com a alcaldable

El president del comitè de govern d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC), Josep Antoni Duran Lleida, ha remarcat que l'únic alcaldable que el seu partit té negociat amb el seu soci de col·lició, Convergència, és el de Barcelona. Miquel Roca i Junyent. Duran, que va fer aquestes declaracions acompanyat del diputat osonenc Ramon Espadaler, contestava així la presentació, dimarts passat, de Santi Benito com a alcaldable de CIU per Vic. Espadaler, que ha estat reelegit president de la federació Barcelona-comarques d'UDC, ha dit a EL 9 NOU que el seu partit pensa demanar explicacions a Convergència per presentar Benito com a alcaldable de Vic sense pactar amb Unió. (Pàgina 6)

EL 9 NOU dedica un especial setmanal als EUV

Ja es pot circular pels túnels de Capsacosta

Pàgina 4 Un marroquí denuncia un guàrdia civil per agredir-lo

Pàgina 5 El Grup de Defensa del Ter ha fet unes 30 denúncies en 5 anys

Pàgina 7 Aquest dilluns s'aprova el desplegament de Mossos a Osona

Pàgina 10 L'Hotel Vall de Núria

Jordi Pujol, en el moment d'arribar a un dels túnels de Capsacosta, que va inaugurar dissabte. El president de la Generalitat, Jordi Pujol, va inaugurar dissabte la nova carretera entre el Ripollès i la Garrotxa, que redueix sensiblement la distància entre les dues comarques, separades per carreteres estretes i sinuoses. Les obres de la nova carretera, amb quatre túnels, han costat 6.000 milions de pesetes. Tots els túnels estan il·luminats, però el més llarg, de 1.894 metres, disposa de ventilació, pala de SOS i càmeres de vídeo. (Pàgina 3)

L'HONORABLE SENYOR JOSEP M. CULLELL
CONSELLER DE POLÍTICA TERRITORIAL
I OBRES PÚBLIQUES

Es complau a convidar-vos a l'acte de la *calada*
del túnel de Capsacosta, que tindrà lloc el divendres
dia 14 de gener a les 10 del matí.

Barcelona, gener de 1994

U.P.R. tel. 491 42 24, Srta. Violant.
És imprescindible la presentació
d'aquesta invitació per a assistir a l'acte.

LLOC DE TROBADA:
Cantó del Ripollès (B), segons plànol
imprès al dors.

La invitació que varen rebre els representants institucionals citats a la inauguració

va ser una excel·lent notícia que ja ha complert un quart de segle d'existència. La commemoració ara fa uns mesos d'aquesta efemèride em va permetre recordar a través de l'hemeroteca i d'un dels personatges polítics del Camprodon d'aleshores, alguns detalls d'aquella fita. Mingo Pairó reivindica que la Vall de Camprodon es va involucrar molt més que la resta del Ripollès en reclamar la construcció dels túnels i afirma que "de Sant Joan en avall no és que s'hi oposessin, però tampoc es pot dir que s'ho agafessin amb molt d'entusiasme". L'exalcalde camprodoní reconeixia en una entrevista a El 9 Nou que el turisme de la Vall i sobretot Vallter 2000 es compten entre els principals beneficiats.

Repassant la premsa de 1994, la percepció és que eren els polítics del Baix Ripollès qui un cop finalitzada l'obra tenien més pressa per inaugurar-la, mentre que l'Ajuntament de Sant Joan i els pobles de la Vall de Camprodon s'ho preniën amb més calma. També ha ressorgit en els darrers mesos a través d'alguna carta al director, la creença que la carretera va acabar-se fent per Collabós, per la pressió precisament dels polítics camprodonins. Inicialment el projecte havia contemplat que unís Ripoll i Olot per sota de Coll de Canes, però es va descartar en benefici del trajecte actual. Tot plegat posa sobra la taula com la influència política pot situar-

nos en un model o altre de territori, segons si els dirigents d'un tros de país coincideixen o no amb els que estan al govern nacional.

Més enllà de les petites batalles intestines, de les feines i treballs que el santjoaní Jaume Soler va tenir per reivindicar el nom de Collabós en lloc del de Capsacosta que es volia atribuir als túnels, o dels danys col·laterals que les obres van causar en aqüífers d'algunes masies, la carretera s'ha consolidat com un element avui dia indispensable per entendre la xarxa viària. I és sobretot coincidint en efemèrides com aquesta, quan no podem deixar de preguntar-nos també, què hauria passat si en lloc

d'apostar per acostar-nos a la platja -on molts santjoanins i ripollesos ja tenien segona residència- algun dirigent de l'època no hagués utilitzat la seva influència per reforçar els llaços amb el Berguedà? Potser ara dues comarques que viuen a tocar però sovint semblen estar d'esquena l'una de l'altra, no ho estarien tant. O potser s'hauria realitzat aquella obra, i aquesta de Collabós hauria acabat fent-se igualment per una necessitat més que evident? En tot cas, enyorança d'uns anys on el diner públic servia per evolucionar i no només per posar com a molt, pedaços.

L'abans i el després d'anar i tornar d'Olot

Anna Roqué

El 15 d'octubre de 1994 va ser una data històrica i emocionant. La creació dels túnels de Collabós van acostar encara més, la comarca del Ripollès amb la de la Garrotxa i la resta de terres del nord-est de Catalunya. Són moltes les ripolleses i garrotxines que diàriament es creuen amb els seus cotxes enmig dels quasi vuit quilòmetres d'infraestructura, tant per motius professionals com per a gaudir del temps de lleure.

EL 9 NOU

Dilluns, 17 d'octubre de 1994 3

EL TEMA

El president de la Generalitat, Jordi Pujol, va inaugurar aquest dissabte l'eix la Garrotxa-el Ripollès, una de les obres d'enginyeria més importants que s'han fet als darrers anys a Catalunya. També

és l'obra més difícil que ha dut a terme l'empresa Gisa des del punt de vista geotècnic. Quatre túnels, amb el de Capsacosta inclòs, apropen dues comarques tradicionalment mal comunicades.

Eufòria i repte

Amb els túnels, ja només calen 20 minuts per anar de Ripoll a Olot

LOURDES COROMINAS

La Vall de Banyo. L'eix la Garrotxa-el Ripollès, inaugurat aquest dissabte, ha disminuït sensiblement el temps per anar de Ripoll a Olot, que fins ara s'havia de fer pel coll de Capsacosta. Quatre túnels, amb el de Capsacosta a cavall entre les dues comarques, les han posat a només 20 minuts. Segons Pujol, que va inaugurar la nova via, l'entrada en funcionament del túnel de Capsacosta contribuirà a l'equilibri territorial de Catalunya per evitar que "cap comarca estigui condemnada a una comunicació difícil que en dificulti el desenvolupament i l'obertura".

A més de Pujol, a l'acte hi va assistir el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Josep M. Culler, que va manifestar que el projecte va néixer perquè "tots els ciutadans

Moment en què el president Jordi Pujol no disposa a tallar la cinta, en la inauguració del túnel

Pere Macià

L'inauguració del nou itinerari entre la Garrotxa i el Ripollès per la vall de Sant Ponç d'Aulines i per sota el Collabós, que tots coneixem com els túnels del Capsacosta, va aplegar una gran gornació, aquest dissabte. El sentiment més comú entre tots els assistents era la satisfacció per una gran obra, ben construïda, respectuosa amb el medi, que complia els terminis establerts i fins i tot s'ajustava força les previsions pressupostàries.

La paraula eufòria podrà definir prou bé la situació. I els usuaris que al llarg d'aquest primer cap de setmana hi han circulat en ho confirmen. La disminució en més d'un quart d'hora en el temps de recorregut entre Ripoll i Olot, la comoditat i fluidesa del nou viat, l'extraordinari paisatge que ens permet observar són alguns dels aspectes que més es comenten entre els ciutadans. Però, més enllà de la satisfacció, apareix per a les dues comarques un fort repte. Les infraestructures no són més que eines -molt

Un titular d'El 9 Nou del dilluns següent a la inauguració escurçava d'una forma optimista la distància entre la capital del Ripollès i la Garrotxa fins a 20 minuts de cotxe

No totes les persones que actualment fan ús de la nova via recorden com ens ho fèiem abans. Tots plegats ens adaptem fàcilment als canvis quan aquests ens aporten més benestar, en una mesura que després no recordem com era la nostra vida sense aquestes millores. Els que sí ho recorden bé són en Josep Fajula veí de Campdevàrol i en Joan Roqué veí de Sant Joan de les Abadesses.

En Joan, actualment jubilat, recorda encara ara els 365 revolts que enfilava diàriament, sovint fins i tot quatre vegades al dia, per la Collada de Santigosa. Des de l'any 1989 que treballava a Transports Badosa, amb seu a les Preses. "La collada Santigosa" -diu- "abans no estava tan ben cuidada, doncs feia esquena d'ase i no hi havia tanques de seguretat. S'havia d'anar amb compte per no precipitar-se marge avall". Sobretot els mesos d'hivern, en el tram de la Font dels Pastors, aquell trosset era una pista de gel des de la primera gebrada.

Els túnels també varen fer que no només anéssim més ràpid a La Garrotxa, sinó que molta més gent passés pel nostre poble, que abans no ho feia. En Josep, de seixanta anys, treballa des de l'any 1992 a Ascensors Serra, una empresa olotina. Abans vivia a Ripoll, i pujava cada dia la carretera de Vallfogona fins a Olot. Somriu quan pensa amb els revolts "era una carretera complicada i poc transitada".

En Joan i en Josep coincideixen a dir que el temps i els quilòmetres són gairebé els mateixos però ara "el viatge per Collabós és molt més còmode i sobretot segur". També concorden en afirmar que "com que no s'ha tocat res, ara ja té moltes mancances i requereix diverses millores".

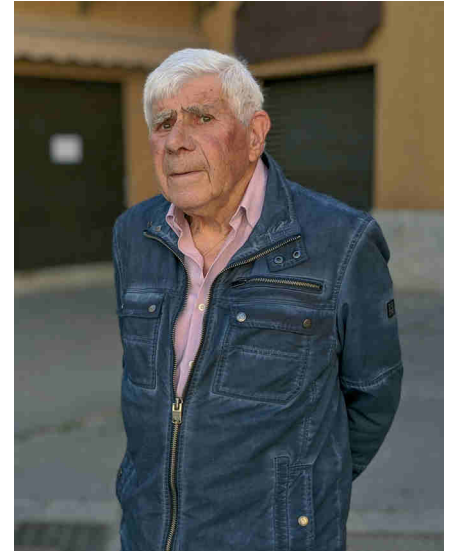
Personalment, recordo a la perfecció el tercer revolt de la collada Santigosa, parada obligatòria dels

diumenges de visita a la parentela garrotxina. A les 8:00 del matí després del còctel de lactosa amb aromes de gasolina, havíem d'omplir el dipòsit, i tot estava perfumat per la colònia 1916 de la iaia Lola. Que n'era de presumida! El meu estómac de nena es regirava, mentre l'avi Joan repetia inevitablement: "Aquesta nena sempre es mareja...".

Una altra persona que va tenir vinculació directa amb la carretera va ser l'exalcalde Josep Bassaganya, tant a través de la seva empresa de transport primer, com de la de comunicació que va tenir més tard. Llavors ja era regidor i també ho va viure de prop, però l'alcalde en aquell moment era Gerard Costa. Els viatges que feia cap a la costa quan tenia autocars, havien de passar per Santigosa o per Sant Pau de Segúries, un recorregut que era "un inconvenient". També apunta que per anar a Olot havia de comptar "tres quarts d'hora" en una època on la carretera era molt més complicada, sumat al fet que els autocars tampoc tenien massa a veure amb els actuals. Quan es van obrir els túnels, en Josep ja tenia l'empresa Comunicat dedicada a la fabricació de senyals, que va estar operativa des de 1989. Durant els primers anys d'existència, quan més necessites que les coses siguin fàcils, va patir també els inconvenients de les antigues vies de comunicació. També hi va intervenir com a alcalde, en la fase de discussió del túnel, quan es reunien els consells comarcals i els pobles de les comarques afectades amb la Generalitat i la Diputació de Girona, i on es parlava de connectar Ripoll directament amb la Garrotxa o fer la connexió a Sant Joan des de Santigosa, època en la qual recorda l'empenta que va donar-hi l'alcalde camprodoní Mingo Pairó per tal que els túnels siguin com els coneixem. D'aquells temps en Josep rememora que Sant Joan de les Abadesses era un poble encara "molt conservador" i alguns eren reticents a aquest canvi i ho miraven "en clau de present".

Cada terra fa la seva guerra

Jaume Soler va reivindicar des del primer dia que el túnel travessava Collabós i no Capsacosta i, fins i tot, va fer rectificar les administracions

Jaume Soler, llavors president de la Unió de Botiguers, va defensar fins al final el nom de Collabós

Joan Garcia

Diuen que el nom no fa la cosa. Si li dieu aquesta expressió a en Jaume Soler, és possible que us repliqui amb una altra frase feta: "Cada terra fa la seva guerra". De fet, durant aquests últims anys, aquest santjoaní que ara ronda els 87 ha arribat a signar postdates de cartes amb aquesta locució, amb el nom del túnel com a incitador del conflicte, i amb la insistència com a arma més violenta.

Tot va començar un any abans de la inauguració del pas subterrani, quan Soler, que llavors era president de la Unió de Botiguers, va ser convidat a la calada. La satisfacció de veure com s'obria una connexió més ràpida entre la Garrotxa i el Ripollès es va veure enterbolida quan va sentir que s'hi referien com a túnel de Capsacosta. Ell tenia clar que aquell túnel, el més important dels quatre que es varen excavar, era a la muntanya de Collabós, dintre del terme municipal de Sant Joan. La seva idea s'enfrontava amb la que tenien alguns alcaldes de la Vall de Camprodon i de la Vall de Bianya, que defensaven que havia de

ENTITAT	SEGELL
ARXIU Històric PICOLA-SOLER-Alsina carretera Camprodón, 24 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES /girona/	
Piscines i Esports Abadessenc Paseig de la Plana, 19 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES	
FUNDACIÓ ESCOLA ABADESSA E M M A Duran i Reynals, 2 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES	
Associació Catòlica de Pares de Família Paseig del Comte Guifré, 8 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES	
CLUB D'ESCACS RUY-LOPEZ "estre Andreu.7 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES	
CEIP MESTRE ANDREU Mestre Andreu, 2 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES	
Agrupació Sardanista Sant Joan de les Abadesses SANT JOAN DE LES ABADESSES ciutat PUBILLA DE LA SARDANA "97 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES	
S.A.T. 4512 Ctra. Camprodón, 13 km. 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES /girona/	
COOPERATIVA AGRICOLA ctra. Camprodón, 13 Km. 17860 SANT JOAN DE LES ABADESSES /girona/	

Algunes de les signatures que va reunir Soler

dur el nom de Capsacosta, la collada que evitaries passant pel túnel.

Llavors va començar un periple de recollida de signatures d'entitats locals, discussions i cartes als diaris i als dirigents polítics -com per exemple el conseller de Política Territorial i Obres Públiques de l'època i qui acabà sent president de la Generalitat, Artur Mas i Gavarró-, fins que aquests van encarregar un estudi a la Societat Catalana de Geografia, que li va donar la raó: s'havia de dir Collabós. En aquest treball també es varen explorar altres variants que havien trobat escrites

en diverses fonts com Collabàs (en algunes guies excursionistes olotines de principis de s. XX i a altres mapes editats als anys vuitanta), Collabós (en publicacions de l'Editorial Alpina),

Collada de Sant Ponç, Collabost (per la masia que hi ha en ruïnes prop del coll) o Portella (en un document del 913 traduït als anys vuitanta en un volum de Catalunya Romànica del Grup Enciclopèdia Catalana). Finalment, es varen guiar per un butlletí 209 del Centre Excursionista de Catalunya, del juny de 1912, on hi havia la descripció següent: "... baixa la serra d'Abós o Collabós, empalmant-se pel coll d'aquest nom amb les serres de la Girona i Capçacosta...".

Però, com diu el mateix Soler, "del dit al fet, hi ha un tret" i quan va obrir el túnel va quedar perplex en llegir-hi Capsacosta. El que no sabien era que havien trobat una roca més dura de les que havien hagut de trencar per fer el túnel, i ell no es va aturar fins que va fer valer els estudis, l'abril de 1995. Fent una recerca a l'hemeroteca del 9 Nou i El Punt podem veure com la disputa del nom durant els mesos posteriors a l'obertura del túnel va acabar omplint tantes pàgines com la notícia de la mateixa infraestructura.

Amb tot, aquest santjoaní n'ha fet una lluita personal i encara continua vetllant perquè a senyals, cartells, díptics, articles i notícies, hi digui Collabós. Potser és una tasca que l'obliga a mantenir-se viu i actiu, ara que reconeix que es fa gran i que no li queden gaires amics vius amb qui parlar. Fins i tot, ha fet un blog on té penjada tota la informació que conserva, molta de la qual hem utilitzat per escriure aquest article: <http://jaumesolerserra.blogspot.com>

EL PUNT COMUNICACIONS Diumenge, 10 de juliol de 1994

El setembre trauran els rètols del túnel de Capsacosta i hi posaran «Collabós»

El canvi, l'han promogut els botiguers de Sant Joan de les Abadesses

CARLES RULL
 ■ Sant Joan de les Abadesses.— L'empresa Gestió d'Infraestructures (GISA) canviarà el setembre
 duirà després que la Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques hagués acceptat el topònim «Collabós» atenent-se a les
 i canviar de nom és crear confusió». L'alcalde de Sant Joan de les Abadesses, Gerard Costa, ha

El Punt i el 9 Nou es varen fer ressò de la disputa pel nom

SETEMBRE

Alguer Miquel inicia el projecte solidari Casa Terra

L'organització neix amb l'objectiu de donar suport i acompanyament a projectes transformadors d'arreu del planeta, treballant per la justícia global, l'ecologisme, la cultura comunitària, l'economia social i solidària i els drets humans, des de l'activisme i la cooperació responsable. El primer projecte al que han donat suport és Prisoner's Assistance Nepal, que fa 28 anys que vetlla pels drets i les condicions dels presos del seu país, creant oportunitats dins i fora dels centres penitenciaris; escolaritzant als fills de les preses i als de les famílies més vulnerables; educant en la importància de la cultura comunitària, la sostenibilitat i l'ecologisme; lluitant pels drets de les dones; i fent pressió als responsables polítics del seu país per acabar amb la presència massiva de nenes i nens vivint en condicions inhumanes a dins les presons. Una de les presentacions del projecte es va fer a Sant Joan, amb l'ànima de l'entitat nepalí Indira Ramagar que, entre d'altres, també va visitar la presó de Lledoners, on va rebre un regal de Jordi Cuixart.

Sant Joan acull la primera trobada d'entitats catalanes de la Xarxa Educació Pirineus Vius

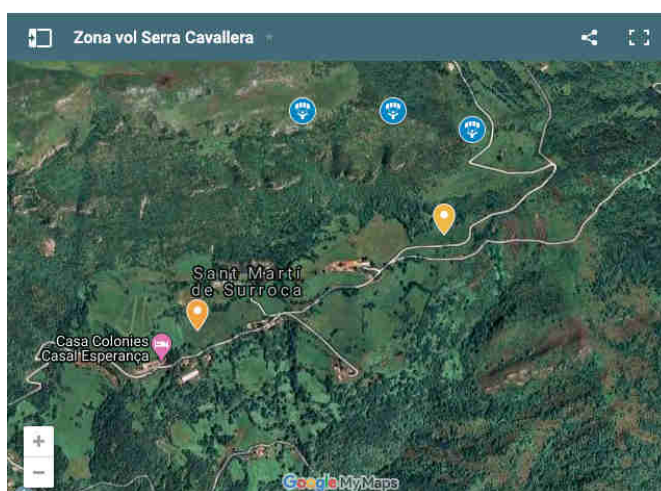
La Xarxa Educació Pirineus Vius es va crear fa vint-i-un anys al Pirineu occità, i fa prop de deu anys que s'hi varen adherir una sèrie d'entitats catalanes, com el CEA Alt Ter. Actualment, hi ha una quinzena d'entitats de Catalunya que en formen part, entre els quals hi ha associacions i fundacions i també organismes públics, com el Departament de Territori i Sostenibilitat, el Camp d'Aprenentatge del Ripollès o el Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser. A més de les sessions de treball, les entitats, la regidoria de Medi Ambient i l'Institut Escola Mestre Andreu varen participar en una acció de sensibilització emmarcada en el moviment

Friday's for Future. Els alumnes varen construir un mural horitzontal fet a partir d'elements naturals que es podia veure des dels ponts de la nostra vila.

Àrea de parapent a Serra Cavallera

Ogassa i Sant Joan de les Abadesses disposen, des del mes de setembre, d'una autorització de la Generalitat per poder practicar parapent aprofitant el desnivell de l'entorn, el clima, el vent i l'orientació de la vall. Les característiques i l'accés de la zona fan que sigui excel·lent per fer vols hike&fly, en el que els pilots guanyen l'alçada necessària per enlairar-se pujant a peu i carregant tots els elements a l'esquena. Si els esportistes surten des de Sant Joan de les Abadesses, el desnivell total pot arribar a ser de 1200 metres. Aquest permís afegeix un atractiu de turisme d'oci actiu més al nostre poble. Tot i que la sol·licitud per volar l'ha feta un club privat, afecta a tots els aficionats. Amb tot, l'entitat recorda que són els pilots els responsables de la seva seguretat i de valorar els seus coneixements i equips per decidir iniciar el vol. L'autorització té una vigència temporal i s'ha de renovar any a any. Per atorgar-la o no, es tenen en compte les diferents espècies animals i l'entorn a l'hora de fer la valoració. Les característiques tècniques es poden consultar a l'apartat d'Instal·lacions esportives de la pàgina web de l'Ajuntament.

OCTUBRE

Ramon Roqué és escollit nou president del Consell d'Alcaldes del Ripollès

L'alcalde de Sant Joan de les Abadesses de Moviment d'Esquerres, Ramon Roqué, va ser escollit nou president del Consell d'Alcaldes del Ripollès en una votació molt ajustada amb el batlle d'Esquerra Republicana de Campelles, Joan Dordas, per 9 vots a 8. Roqué va rebre el suport dels 7 alcaldes de Junts pel Ripollès i de l'alcalde de Camprodon, del PSC. Les primeres decisions de Roqué varen ser fer que les reunions fossin itinerants per la comarca, i que fossin obertes al públic i als mitjans de comunicació.

Les germanes Neddermann varen ser cap de cartell del Cicle de Tardor del SAT

El SAT Teatre Centre continua apostant per programar regularment espectacles de qualitat, a més dels propis dels seus grups de teatre. Al cicle que es va dur a terme entre el novembre i desembre del 2019 hi varen actuar Joan Carreras i Marina Prades amb poemes de Shakespeare i música en directe, el Quartet Calders interpretant Schubert, i també les germanes Judit i Meritxell Neddermann, que varen presentar el seu primer disc comú, de nadal·les. En el nou cicle, que es farà aquesta primavera, hi actuarà novament Marina Prades amb un trio de corda que interpretarà música moderna (Beatles, Queen, Stevie Wonder...), Lluís Gavaldà (d'Els Pets) amb un concert on els espectadors escolliran les cançons, i l'espectacle Camellia amb la Cia. Dell'Anima, amb text de Mercè Rodoreda. Les propostes es faran el diumenge 1 de març, dissabte 28 de març i diumenge 19 d'abril, respectivament. L'entitat també està treballant en una obra pròpia, de temàtica feminista, per aquest mes de març. Els dos darrers espectacles del cicle es varen suspendre pel coronavirus.

NOVEMBRE

Banc del temps 'Anar fent!'

Sota el paraigua de la Xarxa d'Economia Solidària del Ripollès s'ha engegat *Anar fent!*, un banc del temps del Ripollès. L'entitat, que compta amb molts membres del nostre poble, utilitza una pàgina web on els socis poden inscriure ofertes i demandes de serveis que proposin o necessitin. Per exemple, classes de guitarra, de creació de pàgines web, de posar a punt una bicicleta o qualsevol altra cosa. Si una persona fa un servei a una altra, la primera sumarà hores al seu saldo que podrà canviar per activitats que ella necessiti, i el beneficiat en restarà. El sistema està ideat perquè ningú en pugui abusar i perquè no pugui crear competència deslleial a comerços o professionals. Podeu consultar les ofertes i demandes a <https://anarfentbdt.cat/>.

DESEMBRE

L'Ajuntament de Sant Joan signa amb CaixaProinfancia

Els alcaldes de Sant Joan de les Abadesses i Ripoll, el president del Consell Comarcal del Ripollès i La Fundació La Caixa varen signar un acord per treballar per la superació de la pobresa infantil. Aquests ens i La Fundació La Caixa treballaran per identificar situacions de vulnerabilitat, per actuar-hi i per fomentar la igualtat d'oportunitats. L'objectiu és poder atendre prop de 50 famílies en cinc grans línies: reforç educatiu, educació no formal i temps lliure, suport educatiu familiar, atenció i teràpia psicosocial i promoció de la salut. Els serveis els desenvoluparà la Fundació MAP com a entitat col·laboradora de CaixaProinfancia, després de guanyar el concurs que es va celebrar el mateix desembre.

L'Ajuntament elabora un Pla Intern d'Igualtat de Gènere

El personal laboral de l'ens va respondre un formulari privat i anònim, i també es varen fer diverses entrevistes a persones clau de l'organització per tal d'avaluar i potenciar els punts positius en aquest àmbit, i assenyalar i corregir els negatius. El procés metodològic també es valia de l'anàlisi de documentació, convenis, normatives, comunicacions internes i externes per tal de fer una diagnosi de gènere. Gràcies a aquesta tasca i a les conclusions, s'ha fet una planificació d'accions en matèria d'igualtat de gènere, amb uns indicadors per poder avaluar-les i també un calendari per dur-les a terme. Entre altres accions que es duran a terme hi ha la constitució d'una comissió d'igualtat, l'elaboració de dades desagregades per sexes, la revisió del llenguatge androcèntric en la comunicació externa, l'aprovació d'un protocol d'assetjament sexual i la recol·lecció d'iniciatives i opinions del personal amb relació a les necessitats de conciliació entre la vida personal i professional.

Un poble on tot pot començar

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va col·locar uns plafons a cada entrada del poble amb una fotografia de la vila i el text *Sant Joan de les Abadesses. On tot pot començar*. A la imatge s'hi poden veure les mans d'un jove aguantant un petit arbre davant del Pont Vell, que simbolitza un inici. El disseny, del fotògraf i dissenyador santjoaní David Fajula pretén transmetre que Sant Joan de les Abadesses és un bon lloc per començar molts projectes, ja sigui un petit comerç, com viure-hi, traslladar-hi una empresa o formar part del ric teixit associatiu. Es tracta d'una iniciativa que complementa la campanya *Un poble per viure* engegada feia un any per atraure nous veïns i veïnes, però amb un concepte més ampli.

Albert Bosch participa en la Cimera Mundial pel Clima

L'aventurer i esportista santjoaní, Albert Bosch, va participar en una de les xerrades de la COP25, la Cimera Mundial pel Clima que es va fer el desembre a Madrid perquè els països d'arreu del món consensuessin accions urgents i dràstiques davant l'emergència climàtica. Bosch va participar en

l'Assemblea pel clima, ubicada a la Zona Verda del recinte i que estava destinada al debat de la societat civil. Allà diverses persones, empreses o governs explicaven la seva experiència personal per lluitar activament contra el canvi climàtic en el dia a dia. En el cas de l'aventurer santjoaní, va relatar, entre d'altres, que des de fa cinc anys intenta compensar o reduir les emissions de tots els seus viatges per generar zero CO2. Tot i que pel que fa a l'objectiu d'arribar a acords mundials Bosch reconeix que va ser un fracàs, apuntava que havia estat positiu perquè el nivell de conscienciació de la població creix, i les empreses i governs es veuran obligats a fer-hi alguna cosa.

Maria Cullell guanya la tercera edició del concurs fotogràfic #SantjoaninsPelMón

Aquesta fotografia impressionant d'un tauró blanc saltant fora de l'aigua a Sud-àfrica li va permetre a Maria Cullell guanyar el premi Santjoanins pel món del Grup fotogràfic Abadesses. L'edició del 2019, va premiar a fotografies fetes a Tailàndia, Grècia, Londres, Suècia o Irlanda. Les Illes Fèroe varen tornar a ser un dels destins preferits pels santjoanins i santjoanines. Per aquest motiu, l'entitat fotogràfica es va posar en contacte amb el consorci de turisme de les Fèroe perquè els gravés un petit vídeo en agraïment a totes les visites santjoanines, que es va projectar durant l'entrega de premis.

Txarango anuncia nou disc, nova gira i un comiat definitiu

Després de més d'un any fora dels escenaris, els Txarango varen entrar a l'estudi a finals d'any per gravar el seu 4t i últim disc, que es publicarà a la primavera. El grup va anunciar al mateix moment que havien pres la decisió de tancar una etapa i deixar enrere aquest projecte. Ho faran, explicaven, cantant i ballant per celebrar tots aquests anys de música i compromís, amb una gira autogestionada, amb una carpa pròpia que s'anirà movent per diversos pobles i ciutats, també pel festival Clownia el 26 de juny de 2020. La notícia va fer que, amb poques hores, s'acabessin la majoria d'entrades que havien posat a la venda i que decidissin ampliar el nombre de concerts. Els darrers directes de la banda seran el 2021 durant una gira internacional que els durà a Amsterdam, Londres, Bilbao, Madrid, Brusel·les i París, i d'un concert final per anunciar que faran al mes de maig de 2021.

GENER

El Badajoz d'Àlex Corredera arriba fins a vuitens en la Copa del Rei de futbol

El CD Badajoz de Segona B, on juga el santjoaní Àlex Corredera, va classificar-se fins a vuitens de la Copa del Rei de futbol, on va quedar eliminat per 2 a 3 contra el Granada CF. Entre d'altres, els blanc i negres varen eliminar el SD Eibar de primera divisió per 3 a 1, amb un gol i dues assistències de Corredera, que també va marcar en la fase anterior en la victòria per 2 a 1 contra Las Palmas de 2a Divisió. El CD Badajoz, en el moment del tancament d'aquesta revista, és tercer i està lluitant per una de les quatre places que donen accés a la promoció cap a 2a Divisió. Corredera és un dels jugadors claus de l'equip i sovint és designat el millor jugador del seu equip. A principis de febrer, el club va destituir Mehdi Nafti i va posar a l'exjugador càntabre Pedro Munitis com a entrenador.

El temporal Glòria provoca danys, sobretot per esllavissades

Poc més d'un any després que la tempesta tropical Leslie afectés la zona d'horta del riu Ter i provoqués esllavissades, una altra tempesta -aquesta vegada anomenada popularment com a Glòria- va tornar a provocar estralls arreu de Catalunya. Al nostre poble, a més de nombroses esllavissades, l'aigua va endur-se part de la terra dels horts, i la passera va tornar a ser malmesa. Abans de conèixer el desperfecte real d'aquest element a principis de març, es va valorar el cost de les actuacions per recuperar la normalitat en 100.000 euros.

La Biblioteca Josep Picola va registrar 7.865 visites el 2019

Un total de 171 usuaris únics varen utilitzar el servei de préstec de la Biblioteca Municipal Josep Picola el passat 2019, segons dades del Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona. D'altra banda, hi va haver 29 usuaris varen utilitzar sovint el servei de préstec (15 vegades o més), i 16 d'aquests ho feren regularment (20 vegades o més). Segons dades de la mateixa biblioteca municipal, una mitjana de prop de 32 veïns i veïnes (16 infants i 16 adults), varen utilitzar els serveis de la biblioteca diàriament durant l'últim any. En total, durant l'any 2019 la biblioteca ha registrat 7.865 usos, un 50,6% dels quals eren de menors de dotze anys. Hi varen haver 1.860 préstecs i en total es varen fer 96 carnets nous. També ha renovat la pàgina web de la biblioteca, a la qual es pot accedir des de <http://biblioteca.santjoandedesabadesses.cat>, i que compta amb un apartat de novetats destacades, notícies, agenda d'activitats, l'horari, els catàlegs, i recomanacions dels mateixos usuaris

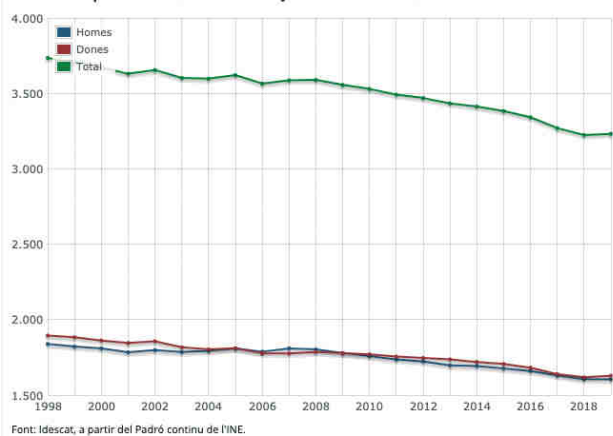
Aquest mes de gener s'ha creat l'Equip Pediàtric Territorial de la Garrotxa i el Ripollès

(EPTGiR) de la mà dels hospitals de Campdevànol i Olot i de l'Institut Català de la Salut per tal de garantir l'assistència sanitària de proximitat en atenció primària a tots els infants d'entre 0 a 14 anys de les dues comarques. La manca de professionals que pateix el sector sanitari també ha tocat de ple la pediatria del Ripollès passant, en només cinc anys, de tenir cinc professionals a només un pediatre a jornada completa i un altre a mitja jornada. Al mes de novembre la situació era crítica i es van iniciar les converses per unificar els dos equips pediàtrics de la Garrotxa i el Ripollès ja existents des del 2012 i el 2014 respectivament. L'acord ha permès incorporar un nou equip de 14 pediatres, 16 infermeres pediàtriques de l'atenció primària i del grup d'infermeria pediàtrica de l'Hospital d'Olot.

Sant Joan guanya població per primer cop des de l'any 2008

La xifra del padró de Sant Joan de les Abadesses a principis d'aquest 2020 va registrar 3.232 habitants, 8 més que el 2019. Es tracta del primer creixement de població des de l'any 2008 quan, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) a la nostra vila hi vivien 3.589 persones. La pèrdua d'habitants és un dels comuns denominadors de la comarca i de les zones de muntanya. Per aquest motiu, durant el 2019, el consistori va promoure la campanya "Un poble per viure", que va tenir una repercussió molt més alta del que s'esperava, amb més de 200.000 de reproduccions en línia, a més de l'aparició en diversos informatius i programes de Televisió de Catalunya (TV3 i 324) i de diaris, també d'edició nacional, que es va convertir en centenars de trucades i correus. La campanya també va ajudar l'Ajuntament a detectar les mancances que

Padró municipal d'habitants. Per sexe. Sant Joan de les Abadesses. 1998-2019

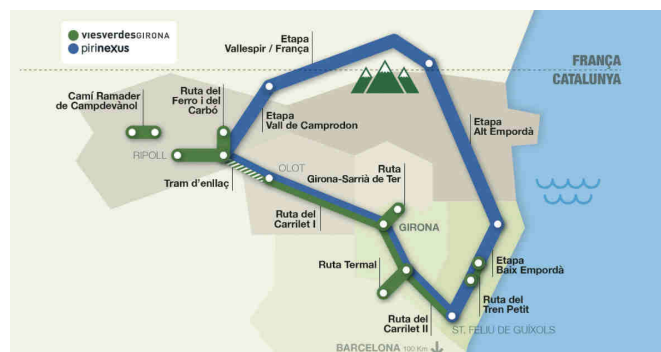
té el poble, ja que algunes persones es volien traslladar al nostre poble i tenien l'apartat laboral satisfet, però no trobaven la tipologia d'habitatge que buscaven. La població també va augmentar en 11 dels 19 municipis de la comarca, i va passar de 25.000 a 25.087 persones.

FEBRER

Sant Joan serà un punt neuràlgic dels 160 km de Vies Verdes

Aquest febrer han començat les obres d'una primera fase de 17 quilòmetres de via verda que permetrà unir la Ruta del Ferro de Sant Joan de les Abadesses amb la Ruta del Carrilet de la Vall de Bianya, la qual cosa permetrà anar en bicicleta o a peu des del Ripollès, fins al Baix Empordà. El recorregut aprofitarà camins ja existents i connectarà el pont del Planès de la carretera de Santigosa amb les valls de Sant Ponç, Farró, Sant Martí i Santa Margarida de Bianya. El cost de l'actuació és d'1.300.000 € i és finançat per un fons FEDER. Els ajuntaments hi han aportat prop de 450.000 euros que han pagat en terminis durant els darrers tres

anys. Amb aquest nou recorregut que permetrà anar fins a Sant Feliu de Guíxols, Sant Joan de les Abadesses serà un punt estratègic d'aquesta xarxa, ja que també hi passa el ramal que arriba de Gombrèn i Ripoll i que continua fins a Ogassa, i el que es bifurca fins a la Colònia Llaudet i que s'unirà amb el de la Vall de Camprodon.

MARÇ

S'inicia una nova fase d'obres a Sant Antoni per valor de 900 mil euros

Aquest mes han començat, de nou, obres a Sant Antoni per valor de 900 mil euros, corresponents a la part final del projecte de rehabilitació de la casa ermita de Sant Antoni. L'objectiu d'aquesta nova fase és treballar els acabats interiors i fer les instal·lacions de serveis necessaris, inclòs el sistema de calefacció amb una caldera de biomassa. S'espera que aquesta fase s'enllaci amb els treballs de col·locació del mobiliari, maquinària i l'adequació final per oferir els serveis d'una activitat d'allotjament i de restauració. S'espera que l'equipament turístic s'obri al públic durant el 2021.

10 anys d'art al Palau de l'Abadia

Enguany, l'Espai Art l'Abadia ha celebrat els primers deu anys d'història. La mostra que s'ha escollit per festejar l'efemèride, *Construir el paisatge*, dibuixar l'existència, forma part del programa itinerant de la Fundació Vila Casas, institució que ha acompanyat l'Espai Art l'Abadia durant aquests darrers anys, i està composta per tretze obres d'onze artistes diferents: Joaquim Chancho, David Ymbernon, Alfons Borrell, Pere Jaume, Joan Ponç, Evru, Riera i Aragó, Josep Guinovart, Joan Pere Viladecans, Ramon Herreros i Stella Rahola. Es podrà visitar fins al 7 de juny de 2020. La composició de les peces d'art és molt diversa i compren una peça completament d'acer i diverses pintures acríliques, a l'oli, de tinta o d'aquarel·la sobre suports de paper, tela o fusta, amb incrustacions de grafit i plàstic. De manera paral·lela, els primers dies, també es va poder veure una instal·lació lumínica efímera a la plaça de l'Abadia, obra de Dolors Puigdemont. [L'exposició es va ajornar per la Covid-19]

El Consistori Juvenil: de l'escola a la Sala de Plens

Les primeres propostes d'aquest nou ens de participació de l'alumnat són obrir un casal per a joves, programar més activitats a la Festa Major i recuperar el Pla d'Estràngol

Des del passat 20 de gener de 2020, la nostra vila compta amb un Consistori Juvenil. Es tracta d'un òrgan de participació de l'alumnat de 5è de Primària i 1r d'ESO de l'Institut Escola Mestre Andreu, en el qual podran exercir el dret a reflexionar, expressar la seva opinió, debatre, prendre decisions, i elevar les seves propostes a l'Ajuntament a fi de millorar la vila.

En el primer ple de constitució, els regidors varen escollir a Jana Regué com a alcaldessa, que va donar les gràcies per la confiança que li varen dipositar els seus companys i companyes i va declarar que intentaria estar a l'altura del càrrec. També va explicar que li feia il·lusió perquè la seva tieta, Elisabet Regué, va ser la primera dona alcaldessa del poble, i ella ho seria del Consistori

Juvenil. També es va escollir Mariona Vila com a la primera tinent d'alcaldia.

El reglament dicta que el Consistori Juvenil ha d'estar compost per 5 alumnes de 5è de Primària i 6 alumnes de 1r d'ESO, equivalents als 11 regidors i regidores del consistori. L'alumnat voluntari per formar-ne part ja havien presentat la seva candidatura davant la resta de companyes i companys, i havien estat escollits: Max Fructuoso, Oriol Camprubí, Abril Dorca, Maria Terés i Laura Briceño de 5è de Primària, i Adrià Molero, Jon Serrano, Roger Birosta, Mariona Vila, Jana Regué i Èrika Alarcon, de 1r d'ESO.

*Jana Regué va ser
escollida alcaldessa
pels seus companys*

La regidoria d'Ensenyament, representada per Montserrat Tallant, que ha impulsat aquesta iniciativa conjuntament amb l'Institut Escola Mestre Andreu, i l'alcalde Ramon Roqué, i regidors dels dos grups municipals varen acompanyar l'alumnat en aquest dia tan important per a elles i ells. L'alcalde va apuntar que seria un aprenentatge, tant per als infants, com per als regidors de l'Ajuntament: "Teniu una mirada molt més simple, però a vegades més eficient i oportuna. Farem un gran equip i tirarem endavant moltíssims projectes". En aquest sentit, l'Ajuntament destinarà cada any una partida específica en el Pressupost Municipal -2.000 euros- per poder dur a terme les propostes que s'aprovin en el Plenari del Consistori Juvenil, a més d'estudiar i donar

resposta a totes les peticions i suggeriments que els siguin formulats.

Uns dies més tard, els infants encara recordaven aquella jornada i en reflexionaven a l'espai que l'escola té al Magazín de La Veu. Jana Regué explicava: "Feia una mica de respecte perquè no sabíem que hi hauria tanta gent i, en veure-ho, et quedaves una mica impactat". A la Mariona Vila la va sorprendre la reacció de la gent en acabar l'acte: "Al final, quan ens vam aixecar, tothom ens va començar a felicitar i jo pensava «com?». Tothom ens feia dos petons i ens deia «ho has fet molt bé i m'ha encantat el teu discurs»". Elles dues varen patir el moment més delicat de la sessió perquè havien presentat la seva candidatura com a alcaldessa i només una d'elles ho podia ser. Es va escollir amb els vots dels regidors i el recompte va ser molt ajustat. Amb tot, encara que la representació i la responsabilitat recaigui en Regué, les dues i tot el grup treballen en equip.

Dos mesos més tard, el dilluns 2 de març de 2020, es va fer el segon ple. Els diferents regidors varen anar explicant i defensant les propostes que volien dur a terme en aquest mandat i que havien anat treballant a l'escola i en les sessions de treball prèvies.

Disposen d'un pressupost de 2.000 euros per implantar les seves idees

Les iniciatives que volen emprendre afecten diferents àmbits. Es va aprovar enviar una carta a CAT Salut per demanar que es millorin els serveis sanitaris del consultori local santjoaní, crear un casal per a joves i fer activitats per recaptar diners per fer-lo possible, organitzar més activitats per a joves durant la Festa Major -com un partit de futbol amb una pilota gegant, un concurs de

talents, un paintball, jugar a atrapar pel poble, perseguir un formatge baixant per un marge, o una gimcana, fer una campanya de sensibilització sobre la tinença d'animals i les obligacions que això comporta, parlar amb la Unió Excursionista per recuperar l'acampada del Pla d'Estràngol, i implementar iniciatives

per conscienciar en matèria de medi ambient.

A partir de l'aprovació d'aquestes propostes, en les pròximes sessions establiran un calendari per dur-les a terme i posaran fil a l'agulla per fer-les possible.

La fi d'un dol heretat

El Govern va lliurar l'octubre de l'any passat les restes del santjoaní Tomàs Verdaguer, víctima de la Guerra Civil, als seus néts

Diuen alguns que l'esperit dels nostres ancestres viu fins que els seus descendents en tenen record. La memòria de Tomàs Verdaguer, un pagès de Can Ramon de la Pera de Sant Joan de les Abadesses que va morir d'un tret al cap defensant el bàndol republicà durant la Guerra Civil l'any 1938, a l'edat de 34 anys, s'estava a punt d'esborrar fa uns anys perquè aquells qui l'havien conegut algun dia també estaven a punt de traspassar. El seu fill i la seva filla

varen dir-li adéu des del pati de l'escola quan tenien 9 i 4 anys, i no el varen tornar a veure mai més, ni viu, ni mort. Aquell comiat va ser l'últim. Per sort, gràcies a les institucions que treballen per la memòria històrica i a la perseverança del seu nét, en Tomàs, finalment, va poder tenir un ritual de comiat.

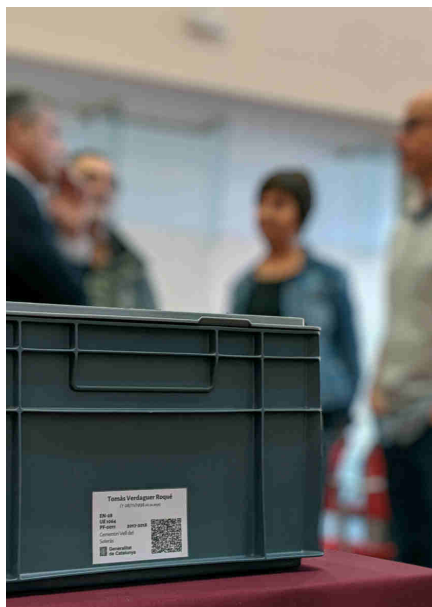
El divendres 25 d'octubre de 2019, la directora general de Memòria Democràtica, Gemma Domènech, va

lliurar les seves restes, fragments de metralla i botons de la roba que duia als seus néts. Al mig de la sala de plens de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, una caixa amb els ossos reposava damunt d'una taula, acompanyada de diferents bosses transparents amb els elements que varen trobar-hi classificats, com els botons de la camisa amb la qual va ser enterrat. També els varen fer entrega d'un dossier amb l'estudi científic que confirmava la seva identitat, i varen signar la documentació del traspàs dels objectes que, com a troballa arqueològica que es fa, fins aquell dia -encara que es tracti de restes personals-, eren propietat de la Generalitat.

Tot i la distància entre generacions i el fet que els descendents actuals no l'arribessin a conèixer -ni gairebé parlar-ne- no va restar emotivitat a l'acte. Xavier Verdaguer, un dels seus néts, va explicar afectat que varen conèixer la identificació del seu avi "quan feia escassos mesos que havia mort el pare", i va assenyalar que "era ell qui l'hauria d'haver pogut enterrar". Aquesta sensació es barrejava amb l'alegria per poder fer algun ritu i tenir els ingredients per començar a tancar el dol, tot i que va explicar que també necessitarà el seu temps: "Les ferides són profundes i en el cas del pare, ell sí que el coneixia i podia fer un tancament, però jo no, i les ferides m'arriben d'una altra manera".

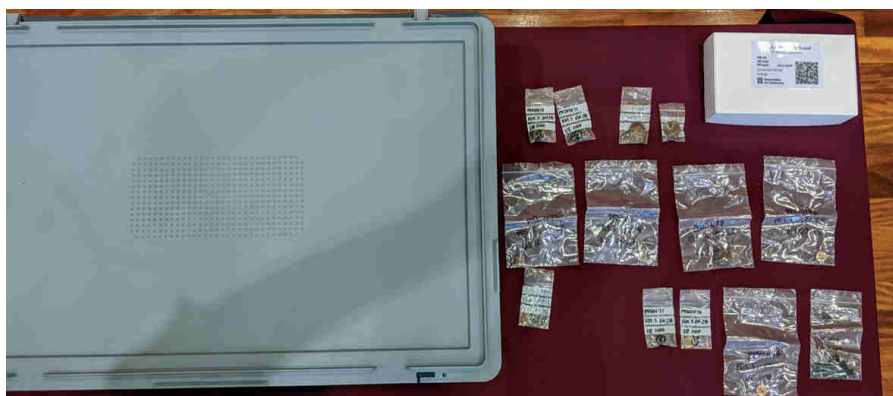
La casualitat va fer que l'entrega es fes l'endemà de l'exhumació de Franco. Verdaguer, en ser preguntat per la premsa per aquesta coincidència, va mostrar-se

contudent: "Només has de mirar quins actes s'han fet", i afegia: "Hem sigut la família de forma íntima i discreta, potser perquè és la nostra manera de fer, però no es tractava de fer grans celebracions". "[Amb l'exhumació de Franco], el que es va fer era una altra cosa i va ser humiliant per les persones que hem passat el que hem passat", va concloure.

Gemma Domènech va explicar que aprofitaven aquests actes per donar a conèixer el projecte: "Volem fer una crida a totes les persones que pensin que puguin tenir un familiar desaparegut durant la guerra civil, que l'inscriguin al cens de desapareguts i es facin la proves quan els avisem per tenir la mostra d'ADN". Per ara, s'han identificat 8 individus a través dels estudis genètics i 6 més per altres disciplines, dels milers de cossos que hi ha enterrats en les més de 500 fosses localitzades a Catalunya. L'alcalde Ramon Roqué va assenyalar que actes com aquest no només han de servir per tancar les ferides de les famílies: "Hauríem d'aprendre molt de la història recent que hem patit com a país i tots contribuir-hi perquè això no torni a passar".

Imatges de l'acte d'entrega amb els dos nets de Verdaguer i els representants institucionals

Lió

El cim del turó de Fourvière ofereix una espectacular vista panoràmica de la ciutat

En Joan Sau fa gairebé mig any que viu a Lió, on treballa d'enginyer elèctric

Joan Sau és a Lió treballant en un centre de recerca d'energia elèctrica

primer període, es va quedar treballant al centre com a enginyer de projectes i, des d'allà mateix, va decidir cursar el doctorat.

A principis de l'any passat, després d'anys de feina i recerca, Sau va presentar la tesi doctoral i va decidir deixar la feina a la politècnica per allunyar-se un temps de la universitat. Durant el doctorat, havia fet una estada de cinc mesos a Suècia, a ABB, una empresa multinacional

especialitzada en automatització industrial, robòtica i tecnologies elèctriques. "Em va agradar molt l'experiència d'estar un temps fora i em venia de gust repetir-ho" explica Sau.

Amb ganes de tornar a capbussar-se en una altra cultura, i seguir aprenent com es fan les coses a altres països, Joan Sau va decidir enviar currículums fora de les fronteres catalanes. "No vaig escollir cap país, només tenia clar que volia quedar-me a Europa" explica el santjoaní. D'entre les propostes, Lió li va semblar una bona opció, tant pel projecte de feina, com

El santjoaní Joan Sau és Enginyer Industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya i doctorat al mateix centre en Enginyeria Elèctrica. Actualment, i des de fa quatre mesos, resideix a la ciutat francesa de Lió, on es va traslladar per feina. Sau forma part de l'equip del centre de recerca SuperGrid Institute.

Joan Sau va començar la seva feina d'investigació l'any 2013, abans d'acabar la carrera, com a estudiant en pràctiques al departament d'enginyeria elèctrica de la UPC, dins del Centre d'Innovació Tecnològica en Convertidors Estàtics i Accionaments (CITCEA). En acabar el

El Saône és un afluent del Rhône; conflueixen a la ciutat de Lió.

La Fête des Lumières es celebra cada 8 de desembre a la ciutat de Lió

per la distància fins a casa i l'idioma. "A Suècia vaig intentar aprendre suec, però vaig adonar-me que amb mig any no en tens prou. Ara estic aprenent francès i m'està ajudant molt la similitud que té amb el català" confessa Sau.

A Lió, Joan Sau fa d'enginyer de recerca al SuperGrid Institute, un centre on s'investiguen tecnologies per les futures xarxes de corrent continu en alta tensió. Un dels forts de l'institut francès és que treballa amb l'objectiu d'integrar energies

renovables al sistema elèctric, un dels camps que més interessin a Joan Sau. Actualment, l'empresa té vora 200 treballadors de 28 nacionalitats diferents. "Està molt bé perquè coneixes gent de tot el món; treballem en un ambient molt internacional i cooperem uns amb altres" explica.

El SuperGrid Institute, on treballa Sau, investiga tecnologies per les futures xarxes de corrent continu en alta tensió

Joan Sau descriu la vida a França amb moltes similituds a la que vivia a Catalunya. "Al cap i a la fi, són països veïns" diu. Tot i això, reconeix que hi ha petites diferències com la distribució dels horaris o la manera de cuinar. "Cada dia, a tres quarts de 12 parem per anar a dinar. Encara no m'hi he acabat d'acostumar, la tarda es fa molt llarga". De la feina, explica que tots els matins, cada treballador que entra passa a saludar taula per taula els membres de l'oficina. Un costum curiós que augmenta la confiança i el tracte entre companys.

En Xavier Roca al laboratori d'Adelaida

El santjoaní que viatja en el temps a través de l'ADN

El biòleg santjoaní Xavier Roca és a Austràlia, on està estudiant els moviments migratoris a Centreamèrica abans de l'arribada dels europeus

restrictius, climes extrems i a l'exposició a nous patògens", concreta Roca. El biòleg apunta que des de fa un temps també s'estudien els moviments migratoris a través de les característiques genètiques de les restes d'individus. La transmissió de l'ADN és quasi sempre perfecta, però alguna vegada hi ha una mutació que s'acaba transmetent als descendents, i això permet traçar els moviments de grups de persones. Així és com es va recolzar la teoria que l'espècie humana va sortir de l'Àfrica, i també que Amèrica es va poblar des de l'Àsia, quan una glaciació va unir l'estret de Bering. "Hi ha molta informació sobre les migracions del nord i sud, però molt poca de la història genètica de Centreamèrica, perquè les temperatures són més altes i les restes humanes es degraden més", explica el santjoaní.

L'estudi de les migracions humanes amb població actual és menys efectiva, perquè l'arribada dels europeus va tenir un impacte brutal: alguns llinatges es varen extingir, i les diferents ètnies es varen moure o barrejar en molt poc temps, fet que fa difícil seguir una línia. No és la primera vegada que s'intenta fer aquest treball, però l'estudiant assenjala que "les noves tècniques i metodologies de seqüenciació han

Teotihuacán era una ciutat de l'època clàssica que estava situada molt a prop de Mèxic DF. En aquell moment era una de les poblacions més grans del món, més del que s'ha dit de Roma o Egipte. Era un assentament multicultural i multiètnic, que va arribar a tenir prop de 100.000 habitants, segons alguns arqueòlegs. La ciutat va patir un col·lapse l'any 600 després de crist, però no se'n sap el motiu.

Un grup d'investigadors de l'Australian Centre for Ancient DNA (ACAD) -entre els quals des del mes de maig de l'any passat hi ha el santjoaní Xavier Roca- està treballant per contextualitzar i,

fins i tot, completar allò que la història no ha pogut fer, a través de l'estudi genètic de restes humanes d'aquell període. Ara mateix són a Adelaida (Austràlia) fent un treball previ i investigant algunes mostres que tenen. En els pròxims mesos, ells o altres companys, viatjaran a aquest jaciment arqueològic de Mèxic per recuperar més restes òssies, d'on n'extrauran l'ADN que s'enviarà a Adelaida per continuar el projecte.

L'estudi forma part de la tesi doctoral del santjoaní i busca esbrinar com eren els antics nadius americans i "saber com varen adaptar-se als canvis ambientals, als règims

permès millorar els resultats d'aquestes zones i es poden actualitzar els estudis".

Aprofitant les instal·lacions i l'equip del qual disposa, el santjoaní també està estudiant mostres de Portugal corresponents al període que va des del neolític i fins a l'edat medieval, i també acabarà el seu projecte de final de màster que analitza mostres de l'edat de bronze a Catalunya, que aquí no va poder concloure per manca de recursos tècnics. En aquesta segona investigació, analitza les mostres d'un grup de persones que varen trobar enterrades en un mateix lloc a Pacs del Penedès (Alt Penedès), que segurament tenien una relació familiar (hi havia poca variació genètica entre ells), i que podria ser interessant en el cas que trobés característiques genètiques de poblacions de les estepes russes que es varen escampar per Europa i que, fins ara, no s'ha confirmat que arribessin a les nostres terres.

En Xavier Roca és un exemple més del talent que acaba marxant per la manca d'oportunitats o de recursos. Ell estava estudiant un màster sobre ADN antic a la UAB, però no hi havia finançament per acollir un estudiant de doctorat, així que va haver-se de buscar la vida i va acabar a la Universitat d'Adelaida, en un dels laboratoris més importants del món en aquesta disciplina, després de passar un procés de selecció. Per entrar en el grup de recerca ha hagut de reforçar els conceptes històrics, i assenyala que no pot deixar de formar-se. Per exemple. Veu interessant estudiar bioinformàtica, ja que "cada cop hi ha menys laboratoris i més ordinadors". Reconeix que encara queda molt -si tot anés bé es traurà el doctorat en prop de tres anys-, però li agradaria fer un post doctorat, treballar en l'àmbit acadèmic, i mantenir el vessant de recerca.

Aquests darrers mesos també ha vist de prop els incendis que han devastat Austràlia, i que han matat vint-i-quatre persones i prop d'un bilió d'animals, sense comptar els que

poden fer-ho perquè s'han quedat sense hàbitat. Per sort, en Xavier Roca era al nostre poble durant les vacances de Nadal, i els incendis més importants eren al sud-est, i ell viu a l'est: "Austràlia és molt gran i les distàncies són enormes". Tot i això, les conseqüències també les ha notades. L'incendi més gran i pròxim que hi ha hagut ha estat a les illes dels Cangurs (a 112 km d'on viu, de 4.405 km² de superfície) que va quedar arrasada. Ell la va visitar l'agost passat i la seva universitat hi tenia un centre de recerca que es va cremar. Ara, el centre està demanant ajuda

al campus d'Adelaida pels estudiants i investigadors d'allà, no només econòmic, sinó també d'espai i recursos. Amb tot, té companys de Sidney i Melbourne que expliquen com es nota un fum tòxic caminant pel carrer. "És molt trist", lamenta.

Aquest santjoaní trenca l'estereotip d'home de lletres o de ciències. Quan tenia disset anys va publicar una novel·la a l'editorial santjoanina Neurosi que, curiosament, també passava a Austràlia.

Una de les típiques antigues cases de pescadors de la platja de Brighton, a Melbourne

Pentinar, escoltar i callar

Ha tancat la Perruqueria Tere del Pla del Roser després de tota una vida al servei de molts caps santjoanins

El 29 de setembre de 2019, Teresa Prat Piella tancava la que havia estat la seva llar de feina i moltes altres coses després de quaranta-sis anys. A seixanta-quatre anys va pensar que ja era hora d'acabar un llibre per a començar-ne un altre.

Parlem amb ella un dia d'hivern assolellat, no només sembla jove sinó que ho és, té una mirada transparent i joiosa, una veu vital, un tarannà optimista i obert i, malgrat que troba a faltar el caliu humà de la perruqueria, la xerrameca, la bonhomia, "la seva gent", accepta la fi d'una etapa sense tristor ni malenconia. És de les persones que saben tancar dolçament una porta per obrir-ne una altra, sense recança i amb il·lusió. Passa el temps però el record perdurarà per sempre, ancorat en una planta baixa, plena d'assecadors de peu i de mà, de pòsters, revistes, pinces, cremes i sabons. Un escenari que ha format part de la seva vida i que ella mai oblidarà. La seva clientela ha acceptat el tancament perquè no hi havia res a fer i, perquè la vida és un camí amb giragonses i camins que s'aturen però que sempre perduren. No existeix l'oblit quan hom s'ho pot permetre. Tot i que ara viu al centre de Sant

Joan, el seu barri sempre és i serà el Pla del Roser. D'això se'n diu ser fidel i no perdre les arrels.

A dotze anys ja rentava caps a la perruqueria, el seu pare li va fer un escambell per arribar al rentacaps.

A dotze anys ja rentava caps a la perruqueria, el seu pare li va fer un escambell per arribar al rentacaps. Com que el dipòsit d'aigua es buidava molt aviat, havien d'anar a buscar aigua a la Font de Sant Pol, duien galledes, escalfaven l'aigua i la ficaven en una gerra. I, d'aquí, al cap. No parlarem de si hi havia dones que anaven amb el cap molt brut, d'això no se'n parla mai, i millor no fer-ho.

Destapem la capsa de trons, l'inici de tot plegat

La meua mare, Rosa Piella Jordà, ja era perruquera, i tenia una perruqueria al carrer Beat Miró, que abans se'n deia Calvo Sotelo. Quan jo tenia divuit anys, els meus pares van comprar un pis i uns baixos al Pla del Roser i llavors ens vàrem instal·lar allà. Jo ja havia estudiat dos anys de perruqueria en una acadèmia a Barcelona. En el moment de tancar-la, feia quaranta-sis anys que jo hi treballava.

Hi treballàveu amb la vostra mare...

Hi treballàvem la meua mare i dues noies més, al final m'he quedat sola. Quan vaig anar al Pla del Roser, s'estaven construint els blocs de la cooperativa i allà hi va anar molta gent de l'edat dels meus pares, que aleshores eren joves. Jo tenia divuit anys i també hi havia molta gent jove, hi havia moltes famílies, allò va ser un boom. Després, la gent gran es va anar morint, molts fills tampoc es van quedar a viure allà i el barri es va anar fent petit, petit.

Vau treballar molts anys amb la mare?

Sí, fins que ella es va jubilar a seixanta-cinc anys, tota la vida. Però va costar molt que s'ho deixés, no es pot tallar de cop, costa molt. Jo ho he fet però això de no haver de mirar el rellotge i de no saber ni quin dia és no té preu. Després em vaig quedar amb la perruqueria, encara amb dues noies més que m'ajudaven. Hi havia molta feina, era obrir a les 9 del matí d'un dissabte, per exemple, i tancar a les 7 del vespre. Quan la meua mare tenia la perruqueria al poble, com que el diumenge hi havia mercat, també obriem aquell dia. Aleshores jo estudiava a Barcelona i el cap de setmana, la meua mare em feia aixecar i anar amb ella a la

perruqueria a ajudar-la.

“... un dia el meu pare em va dir, o estudies o te’n vas a una perruqueria a Barcelona a aprendre, o te’n vas a la Fibran...”

Ja sabia que volíeu ser perruquera?

Quan era ben jove no. Llavors, un dia el meu pare em va dir, o estudies o te’n vas a una perruqueria a Barcelona a aprendre, o te’n vas a la Fibran que ara estan llogant moltes noies i és un bon lloc. I jo vaig pensar, saps què Teresa, vés-te’n a Barcelona que te la passaràs més bé.

No era mala idea...

No, hi vaig estar dos anys, vaig passar per la Recasens, L’Oréal, l’Escola Colomer. M’estava amb una cosina de la meva mare, sola no m’hi hagueren pas deixat anar. La meva mare també se’n va anar amb una cosina a Barcelona a aprendre de perruquera. Era de pagès i no li agradava la feina, i va decidir que seria perruquera. Ella va baixar a Barcelona i va estar d’aprenent en una perruqueria, la meva mare no havia vist mai ni un telèfon ni un tramvia. Quan va tornar se’n va anar a viure sola que, llavors, en aquell temps, no era gens vist, i va obrir la perruqueria a sobre d’una carboneria. Vivia sola fins que es va casar amb el meu pare.

I a Barcelona s’ho va passar bé?

I tant! Se’m va obrir el món. A més a més, vaig trobar unes noies a l’acadèmia, una de Puigcerdà, una de Centelles i dues de Barcelona que ens veníem molt. Amb les primeres

baixàvem i pujàvem dilluns i divendres i ens trobàvem al tren.

Hi va haver mai tensions amb la mare a la perruqueria?

No, jo he viscut tota la vida amb els meus pares, ens vam avenir sempre molt. La meva mare va morir ara fa un any, el meu pare va morir molt jove, tenia seixanta-sis anys.

“Al principi de ser a la perruqueria, es crepava molt, la meva mare me’n va ensenyar, crepar de baix i la punta solta, em deia”.

Parlem de la perruqueria, hi ha molta diferència entre com es pentinava abans i ara?

Sí, molta. Al principi de ser a la perruqueria, es crepava molt, la meva mare me’n va ensenyar, crepar de baix i la punta solta, em deia. Llavors no s’anava gaire a la perruqueria, però hi havia algunes dones que venien cada quinze dies, me’n recordo d’haver-les ficat al rentacaps, deixar anar l’aigua i que aquesta no entrava dins el cap, el crepat feia de muralla, baixava l’aigua com una resclosa.

Com us ho fèieu per escarpir un cabell crepat?

Amb aigua i sabó ja s’escarpia, ho desfeia per tornar-ho a fer, marcar amb rul·los perquè llavors es marcava molt amb ells, llavors era una cosa grossa fer-se això tot i que jo ja vaig començar a aprendre a fer servir l’assecador de mà.

Es feien més permanents o es marcava més?

Llavors se’n feien moltes de

permanents, ara se’n tornen a fer, però hi va haver una temporada que el color va treure les permanents. Es feia molt color i aquest va fer que es fessin menys permanents, sobretot d’uns anys cap aquí. Abans, amb la meva mare, les dones es feien la permanent cada quatre-sis mesos i ja no tornaven fins al cap de sis mesos. Sobretot les dones de pagès. Les de la vila no, moltes es van acostumar a venir cada quinze dies i, un cop al mes, es venien a tenyir. Ara és diferent, el jovent ve a tallar-se el cabell i ja no els veus pas més fins que torna a tocar.

“La meva mare sempre deia que no hi havia cap cap igual, un el tenia pla, l’altre quadrat”.

La gent demanaven pentinats d’artistes de l’època?

Sí, i tant, duien la foto i, és clar, perquè et quedi com l’artista t’hi has d’assemblar molt, però jo deia, bah, sí, farem el que podrem. Darrerament, em portaven la foto pel mòbil, vull aquest tallat, així, i jo, bé, ja ho farem. Això s’ha fet sempre, quan la gent veu una cosa que li agrada s’ho vol col·locar al cap, tant si va bé com si no va bé. El resultat és el que és, ni tothom té el mateix cabell ni la mateixa forma del cap. La meva mare sempre deia que no hi havia cap cap igual, un el tenia pla, l’altre quadrat.

Heu patit algun petit accident a la perruqueria, algú que s’hagi desmaiat, emmalaltit a la perruqueria?

Una vegada una senyora va venir, tenia una botiga i havia menjat figues i fregat tot el pis, i mentre la mare li rentava el cap, va començar a treure espuma per la boca, va patir un tall de digestió, va venir el doctor Franch a visitar-la i es va haver de quedar a casa tot un dia al llit.

Hem tingut sempre una clientela molt maca i molt fidel, fins i tot quan vam marxar d’aquí, la meva mare deia, ai, ai, travessar el pont i pujar allà dalt. Però no, les clientes del poble van

seguir venint, fins que es van anar morint, senyores que sempre van creuar el pont.

Alguna clienta es va queixar algun cop?

No, ara bé, mullar-les ho vaig fer més d'un cop, hi ha gent que s'encarcara al rentacaps i no hi ha manera de rentar sense mullar, no es ficaven bé. I si mai vaig deixar alguna clienta descontenta amb el resultat, no es queixava, però no tornava més. Ja ho entenies, això passa a tothom. Passaven la porta i adéu-siau, i no les tornaves a veure mai més.

S'ha fidelitzat de mares a filles?

Sí, això deu ser a tot arreu, ve la mare, després porta la filla i fins i tot, després, les netes. He vist passar moltes generacions per la perruqueria.

Pentinàveu homes també?

Sí, algun, la mare no. Tenia clients, fins i tot n'haviem tenyt.

"...la mare sempre deia, treballar, escoltar i callar. I això ho hem fet sempre a casa".

La perruqueria són les notícies d'actualitat del poble?

Sí, ho arribes a saber tot. Una cosa que he trobat a faltar és la xerrameca aquella. Un t'explica una cosa, l'altre una altra, sovint has de fer de psicòleg i tot, perquè la gent t'explica a vegades allò que no t'hauria d'explicar, però la mare sempre deia, treballar, escoltar i callar. I això ho hem fet sempre a casa. Tenia clientes de tota la vida i em tenien tanta confiança que m'ho explicaven tot.

Bé, no arreglàvem res però es desfogaven.

Fèieu de metges del cap i també de l'ànima.

Sí, com que de problemes tothom en té... A mi m'agrada molt xerrar, que m'expliquin coses. Quan era joveneta em ficava al costat del tocador, i les dones explicaven, en aquell temps, tantes coses, i a mi m'agradava molt. Però la mare sempre em deia, a callar, eh, tot això que sents aquí no ho expliquis enlloc. I, en un barri, encara menys.

A l'època en què va començar, imagino que els cabells blancs eren prohibits...

Sí, ara no, ara és una cosa grossa el que es deixen els cabells blancs. Cada cop n'hi ha més, és una cosa que jo entenc, cada mes, cada mes la gent se'n cansa, al final fan un cop de cap, que a vegades costa molt però al final se'l deixen. Hi ha cabells blancs molt bonics, hi pots ficar una mica de color, curtets, ara bé, has d'anar molt extremat per dur el cabell blanc. Jo els hi deia sempre, una senyora, amb el cabell blanc, ha d'anar molt extremada, us heu de ficar unes bones arracades, ben pintades i ben guapes, el cabell blanc l'has de cuidar més, i tu també.

"... por de fer-te vella no, és el que toca".

Un cop jubilada, feu moltes coses?

A mi m'agrada fer de tot. Però em vaig trencar una costella i amb això no puc fer res. M'agrada molt anar a caminar cada dia, faig country, ioga, i m'agrada molt viatjar. Viatjo amb el

meu home, ell es va retirar abans que jo i per això, també, vaig avançar la jubilació. L'últim viatge va ser a Dubai, ara en preparem un altre però no es pot dir a on. A viure, que ja toca. A mi, fer-me gran, no em fa pas res, el que em sap greu és que algun dia no pugui fer el que m'agrada més, por de fer-te vella no, és el que toca.

Com va ser el comiat a la perruqueria, l'últim dia?

Vaig dur begudes, pastes, i va venir molta gent, no pas a pentinar-se, que també, sinó a acomiadar-se. Els últims dies sí que vaig treballar molt, però l'últim venien, sobretot, a dir adéu. No vaig plorar, però estava una mica migranyada, em va durar una setmana i prou. La feina de perruquera és també cansada, et fan mal les cames i l'esquena i l'assecament a mà és cansat. Ara, ni les iaies es marquen, tothom amb l'assecador de mà. Tenia un assecador de peu allà arraconat, però sempre hi havia algú que deia, no, a mi m'ho fas amb aquest assecador, a veure si m'aguanta més.

Secció de l'arxiu Municipal XIV

Una sola municipalitat

- Una sola municipalitat... de què? (sorpès, incrèdul)
- De què serà, del poble. De la baronal vila de Sant Joan de les Abadesses! Un sol municipi, un sol ajuntament, uns mateixos càrrecs... però de tot, de tot el poble. (cara de suficiència)
- Però de Sant Joan només n'hi ha hagut un des de sempre; un de sol, irrepètible, immutable i etern. (cara santjoaní satisfet/pansantjoaní)
- M'encanta això d'irrepètible, immutable i etern (cara de santjoaní satisfet/pansantjoaní) però fins a 1863 eren dos. Dues municipalitats, la vila que era el poble i la ribera que era el terme i que compartien el nom de Sant Joan de les Abadesses. Cada una tenia... (continua l'explicació emocionat mentre l'altre perd per segons l'interès i es va endormiscant).

Tal com heu llegit, la vila fins al 1863 va tenir dos municipis, la vila i la ribera, ambdós amb atribucions de municipi però amb persones diferenciades i amb diferents problemàtiques. La unió no es fa fruit del crit unànim dels vilatans, ni per les reivindicacions... sinó que ho fa una Reial Ordre de 30 de maig de 1863 recollida i anunciada pel "Boletín Oficial de la Provincia de Gerona 1." el 10 de juny posterior.

1 BOP. Núm. 69, pàgina 2.

A l'arxiu Municipal es conserva molta documentació de la vila de Sant Joan i molt poca de la Ribera de Sant Joan però tenim la sort de tenir les actes municipals dels dos ajuntaments en el moment d'aquesta agregació.

L'ajuntament de la Ribera de Sant Joan amb Esteban Batallé d'alcalde a 19 de juny del mateix any reuneix el consistori i dona compliment a la Reial Ordre on diu; " de tenerse de agregarse este Ayuntamiento con el de la villa de San Juan..." i per fer-ho haurà de renunciar a 2 dels 6 regidors que el formen i que ho haurà de fer per sorteig. Per tant, l'acta municipal recull com l'atzar decideix qui continua i qui no. "Estando preparadas doce papeletas en blanco todas iguales se escribieron en la mitad de ellas los nombres de los concejales sorteables, en las seis restantes se escribieron desde el número 1 hasta el 4 inclusivo, dejando dos en blanco..." aleshores es van col·locar en dos recipients

diferents, es van barrejar i dos nens menors de 10 anys van anar traient una bola de cada recipient i es van anar anotant. Els 2 regidors que no van obtenir número van quedar fora i els 4 restants van passar a l'ajuntament unit –l'alcalde Batallé va tenir el número 2-.

Al llibre d'actes de la vila de Sant Joan la primera notícia de la nova municipalitat no es fa fins a la sessió de l'1 de juliol de 1863 on s'anota "que tuvo a bien S. M. la reyna que el ayuntamiento de la Ribera sea incorporado con el de la villa ... formando una sola municipalidad tendrá esta el nombre o título de Ayuntamiento constitucional de San Juan de las Abadesas". L'alcalde del municipi serà José Canadell i el primer tinent d'alcalde Esteban Batallé.

-I així es va crear el nostre poble, la nostra vila, la nostra història (orgullós)

-ZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZ (ronquet suau... son profund)

Circular n.º 247. — Registro núm 678

Division municipal.

Por Real Orden de 30 Mayo último, el Ayuntamiento de la Rivera de San Juan las Abadesas quedará agregado desde 1.º de Julio próximo al de San Juan de las Abadesas, formando ambas poblaciones un solo Cabildo municipal.

Y para su debida publicidad se inserta en el Boletín oficial de la provincia.

Gerona 10 de Junio de 1863. — José de Urbizondo.

Carnisseria Maria

Les botigues d'alimentació conserven encara la costum del comerç de proximitat. I així és en el cas d'aquesta cèntrica carnisseria, que tot i conservar el nom de "Maria", ha canviat de propietari i és l'Irene Serrat. Tot i que no maten el seu propi bestiar, els productes que ofereixen provenen d'explotacions properes, tal com havia estat sempre. En aquest cas la Irene ha optat per la continuïtat., és a dir que els embotits, els formatges i la carn que proporciona provenen de granges o instal·lacions del propi territori. Bona part de la clientela de l'antiga propietària roman fidel a la nova gestió i és molta la gent, que, sobretot en el sector de l'alimentació, opta per les botigues de sempre i la qualitat.

Casa Nostra

la cuina. Fa tres anys, però, ell va trobar feina en una cuina de la comarca, i ella també va començar a treballar a sala. Des del gener, són els nous responsables de Casa Nostra però, tot i que imprimiran el seu segell, volen continuar les petjades dels antics propietaris.

Així, hi trobareu esmorzars de forquilla i un menú diari casolà i senzill, però potenciant el producte fresc. En aquest sentit, assenyalen que potser hi haurà menys tapes de les que pot oferir un altre local, però amb la seguretat que no es tracta de plats preelaborats. Per exemple, el dia que hi som, trobem un menú format per amanida Cèsar, mongetes amb ventresca de bacallà i cloïsses, espaguetis a la matriciana, espinacs a la catalana, pollastre guisat amb cervesa, llenguado fresc a la planxa, salsitxes amb ceba i arròs, i bistec de vedella a la planxa. Trobareu obert, dilluns, dimecres i dijous, de 7 a 19.30 hores, divendres i dissabtes, de 7 a 23 hores, i els diumenges, de 7 a 11 hores. Si us hi acosteu, també veureu que han reformat el local i la cuina, per modernitzar-lo.

El restaurant i cafeteria del costat de la gasolinera té nova direcció i cuina. En Carles Vallverdú i la Sílvia Bachs han decidit prendre el relleu d'en Quico i l'Elisenda. No és la seva primera experiència en hostaleria, sinó que en Carles porta tota la seva

vida entre fogons. Fa deu anys, abans de venir al nostre poble, eren els propietaris d'un restaurant a Barcelona, però varen decidir fer un canvi d'aires, aprofitant que en Carles podia conservar una feina esporàdica en un vaixell, també relacionada amb

El Racó d'en Jordi

[La fotografia es va fer durant el confinament i no han pogut aparèixer els responsables del local]

Jordi Camps s'ha fet càrrec del bar restaurant que ja hi havia a la carretera de Camprodon, entre la betzinera i la carretera de Santigosa. Ha renovat el local i ofereix tot un assortit de tapes casolanes, tan fredes com calentes. A banda, al migdia ofereix un menú de tres plats a un preu moderat i fixe. Abans de l'anterior propietari que el va reconvertir en restaurant, havia estat una coneguda pastisseria que pertanyia a una important fàbrica de galetes de Castellfollit de la Roca. La situació el situa molt a prop de la residència Emma, de la zona esportiva i de l'Amulatori, llocs on hi ha un constant pas de gent. La nova direcció opta per oferir qualitat tant en les tapes fredes i calentes com en els plats del menú diari.

Els Pagesos

[La fotografia es va fer durant el confinament i no han pogut aparèixer els responsables del local]

magatzem per evitar que hi hagi corrent d'aire, i estan habilitant un petit espai on també vendran producte de la comarca i de la marca de garantia del Ripollès.

Obren cada dia a les 8 h del matí i ja tenen a punt la brasa per als esmorzars de forquilla. La carn a la brasa és un dels seus plats estrella, i sempre hi trobareu alguna proposta al menú, eminentment de cuina casolana, que entre setmana té un preu de 12 euros. També els guisats de la Núria, que tenen tant èxit que l'han fet un plat fix a la carta. Durant el cap de setmana hi trobareu receptes més elaborades com pot ser ànec de pagès o espatlla de xai al forn. Tanquen a les 19 hores cada dia, però també obren per a grups alguna nit, sota reserva. Els dimecres és el seu dia de descans, tot i que les seves idees i la feina per millorar el local no els hi permeten gaire, de descansar. De fet és dimecres quan ens atenen, i un client habitual entra despistat mentre demana per què ho tenen tan fosc. La Leo li recorda que no treballen, però li serveix un cigaló sense dubtar. No li vol cobrar, tot i que ell no vol marxar sense pagar.

Al restaurant Els Pagesos de la cooperativa Sant Antoni de la Miranda hi trobareu, des de fa uns mesos a la Leo Colomer i a en Toni Carrillo. La Leo és filla d'Ogassa i, com molts joves i no tan joves del poble, va tenir el seu primer contacte amb l'hostaleria treballant a Can

Costas i Can Tal-lara mentre estudiava. Ara ha decidit fer un canvi de rumb professional i tornar a la cuina, i ho fa acompanyat d'en Toni, i la seva mare Núria, que l'acompanya als fogons. Tot i que fa uns mesos que el regenten, encara l'estan adequant. L'han enrajolat, han separat bé el

Reunió al Consorci de Benestar Social per elaborar el PLA COMARCAL LGTBQI

L'associació LGBT TALCOMSOM per a la defensa dels drets de lesbianes, gais, homes i dones transsexuals, bisexuals, intersexuals i queers (LGTBQI) ha estat presentada aquest hivern a Sant Joan. L'entitat santjoanina forma part d'un grup més ampli fundat el 2008 a Vic i que agrupa persones d'Osona, la Garrotxa, el Berguedà, el Moianès i ara, el Ripollès. Alhora que s'ha presentat a Sant Joan, persones de Ripoll, Campdevàrol, Ribes i Camprodon també n'han començat la formalització de manera que l'entitat amb una clara implantació supracomarcal, l'Alt Ter, va prenent forma.

TAL COM SOM té com a objectiu la plena igualtat de drets entre la població LGTBQI i la resta, desenvolupant el que estableix la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 i al Pacte Internacional dels drets civils i polítics de 1966. Aquests tractats internacionals, fruit de la postguerra i amb la voluntat d'establir uns mínims de convivència a partir dels quals desenvolupar societats pacífiques i cohesionades, van donar fruit a tot un ventall de legislacions entre la qual la Constitució espanyola, els Estatuts de Catalunya i tot un seguit de normatives i directives europees que estableixen la protecció

i desenvolupament dels sectors minoritaris de la població, inclosos la identitat de gènere i l'orientació sexual.

Dit de manera planera, totes les persones tenim els mateixos drets i obligacions i, per tant, no es pot discriminar a ningú pel seu origen, religió, gènere, orientació sexual, identitat de gènere, ideologia... Per assegurar aquest principi obvi, sorgeix l'associació per vetllar allò que els afecta.

Un dels temes importants en els quals estan treballant és l'elaboració del PLA COMARCAL LGTBQI, que s'ha d'implementar en l'àmbit comarcal i en cadascun dels municipis de la

comarca, a través de polítiques que donin protecció i desenvolupament a les persones LGBTQI en tots els àmbits competents de les administracions locals. Pel mes de març s'espera la finalització de la redacció d'aquest pla i l'aplicació d'allò que s'acordi entre les diferents parts: ajuntaments, Consorci de Benestar Social i Taula LGBTQI. El pla s'anirà desenvolupant en els pròxims anys de la legislatura i quan finalitzi es farà valoració i un segon pla que reculli nous reptes per al futur.

En els últims anys, les sigles LGTBQI apareixen i es pronuncien més sovint, cosa que suposa l'inici d'una normalització de gèneres i orientacions sexuals. Però és probable que la majoria de persones visquin en la desconexió d'aquestes sigles i el que representen. Les més

conegudes possiblement són lesbiana (L), gai (G), bisexual (B), que fan referència a la forma sexo-afectiva de relacionar-se de les persones, però i si ens pensem a pensar en la T, Q i I, sabem a què es refereixen aquestes sigles? La T designa a les persones trans o transsexual (aquelles persones que se sotmeten a tractament hormonal o quirúrgic), o transgènere (aquelles persones que la seva identitat de gènere no es correspon amb l'assignada en néixer), la Q a les persones que se senten identificades amb la teoria "QUEER", que refereix el no reconeixement del gènere com a característica principal de classificació binarista fins al punt d'abolir-lo i reconèixer únicament persones, i la I fa referència a les persones que neixen amb característiques físiques dels dos

gèneres, és una condició que ve donada de naixement i es coneix com a intersexualitat.

Quan parlem d'identitat de gènere ens referim a la forma individual de percebre'ns, com ens llegim nosaltres mateixos en vers la societat, però no només ens quedem aquí. També existeix l'expressió de gènere, que és la forma en què nosaltres mostrem al món com som, a través de la forma de vestir o comportar-nos. Estem parlant de col·lectius que no entenen la seva identitat de gènere o la seva sexualitat com quelcom normatiu i quadrat, no tot ha de fluir en la mateixa línia i no sempre amb la mateixa corrent. La nostra identitat està viva igual que nosaltres, per tant, és canviant i el que avui sembla blanc, demà pot ser negre o de qualsevol altre color.

Una de les accions que va fer el col·lectiu va ser pintar un pas de vianants amb els colors de la bandera irisiada

Fotografia corresponent a la Festa Major de 1904. Tot i que l'objecte de la imatge eren els antics gegants de la vila, al seu darrere s'aprecia un cadafal o bardellera col·locat molt probablement amb motiu de la celebració del correbou per protegir els participants o per a les autoritats.

Després de la prohibició de les curses de braus per llei del Parlament de Catalunya que entrà en vigor l'any 2012, posteriorment revocada pel Tribunal Constitucional, la polèmica ha continuat sobre si la prohibició s'havia de fer extensiva o no als anomenats correbous. Aquestes

manifestacions ja foren recollides a la llei com a excepcions, només per a aquells pobles que podien demostrar-ne una tradició continuada. La majoria d'aquests municipis eren de les Terres de l'Ebre, però també diversos de la Catalunya Vella, com ara Cardona o Olot. En

aquest darrer cas, una consulta popular el 2016 decidí bandejar-los. Fins a principis del s. XX, la tradició dels correbous estava molt arrelada en moltes festes populars. També és el cas de Sant Joan de les Abadesses, on tenim documentades referències

força antigues. Ja en la que es pot considerar primera Festa del Santíssim Misteri, celebrada el 1651, ja es va acordar “fer bous” i l’any següent el Capítol del Monestir consignava en una crònica de la Festa Major que “el diumenge corregeren un bou i el dilluns una vaca”. El 1679 el carnisser demanava que li encarreguessin a ell buscar vaques bones per a la festa. Durant el 1780 sembla que hi hagueren algun tipus de prohibicions, ja que el Capítol resolgué que se sancionessin els bous per la festa de sant Joan i sant Pau, i aquell mateix any hi hagué un recurs al Batlle de Ripoll per la prohibició de la corrida del Santíssim Misteri. L’any 1793 els síndics també protestaren perquè es feia la corrida de bous estant en temps de guerra.

El 1651 s’acorda “fer bous” en la Festa del Santíssim Misteri

En tot cas, els dos grans correbous que tradicionalment se celebraven a Sant Joan eren el del dilluns de la Festa Major i el del dia de la Mercè. El 1877 es redactaren unes consuetuds de l’Ajuntament de Sant Joan que compilaven temes d’organització de festes i de protocol que s’havien anat consolidant al llarg del temps. Gràcies a aquest redactat sabem com eren aquests correbous: la corrida començava el dilluns de Festa Major a 2/4 de 3 de la tarda. Després d’una pausa de mitja hora fins a 2/4 de cinc per berenar, es reprenia fins a 2/4 de 8. L’acte el presidia l’alcalde, que lluia la vara, i la resta del consistori l’acompanyava, però sense cerimònia. Els bous o vaques anaven enflocats, és a dir, duïen un floc que els participants havien d’arrabassar. El primer floc que s’aconseguia es presentava a l’alcalde, que gratificava el guanyador amb 5 pessetes. El següent es presentava al conseller, que donava

Programa corresponent a la Festa Major de 1905. En aquell any, excepcionalment una de les vaques fou morta pel torero, la qual cosa fou objecte d’algunes crítiques que arribaren a la premsa.

a canvi 3 pessetes. Tot pagat, és clar, de l'Ajuntament, no pas de les seves butxaques. Per la festa de la Mercè era el mateix. Durant la corrida, l'Ajuntament pagava un refresc, que constava de xocolata amb melindros i coca, llonganissa, ametlles torrades, coca ensucrada y vi bo ranci.

La plaça i els carrers adjacents es tancaven amb catafals per poder seguir l'espectacle i bardelleres per evitar ensurts. Entre les obligacions del "Macer" o criat de l'Ajuntament hi havia *"Cuidar de fer tapar los clots que se fassen arrancant pedras per a plantar pals pera fer los catafals y posar les bardalleras en las corridas"*.

A més de l'espectacle a la plaça, també es feien "bous enllaçats" pels carrers

Així mateix, i en una prova d'intentar evitar els maltractes als animals, també havia de *"Procurar que en las corridas de bous en la plasse y la de los bous o badellas ab corda la gent no moleste lo bestiar ab bastons ni altre cosa danyina."* Per regla general, ja sabem que les prohibicions ens indiquen quina era la realitat del que passava, i també ens dona a conèixer que antigament, a més de l'espectacle a la plaça també és feia la modalitat de "bous enllaçats" pels carrers. El criat tenia l'obligació de vestir l'uniforme a les corrides, cosa que les equiparava als actes oficials, a les ballades i a tots els dies de Festa Major, i ens mostra la importància que se li donava a aquest acte. Parlant dels catafals que se solien col·locar, el 1786 l'Ajuntament va decidir, que llevat aquells que es fessin en propietat particular, els que se solien aixecar al carrer per particulars pels quals s'entén que cobraven entrada, serien subhastats per part de l'Ajuntament, i del que s'obtingués a 2/3 parts anirien per l'Hospital de la vila i la resta per a l'Administració del Santíssim Misteri.

GRANDES FIESTAS
CIVICO-RELIGIOSAS
OMB LA VILLA DE
S. JUAN DE LAS ABADESAS
CEBALERA DURANTE
los dias 13, 14, 15, 16 y 17 de los corrientes
EN HONOR DEL
SANTISSIMO MISTERIO
DIA 13.
A las 10 de su mañana tendrá lugar la tradicional costumbre de la procesion general de la gente menud que anunciará la salida de la TMA recorriendo las calles y plazas, haciendo salita de las aficionados.
A las 2 de la tarde, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
A las 7 de la noche, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
A las 7 de la noche, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
CONTRAPÁS DELS BOÏTS.
DIA 14
Al anochecer la noche, se dan por todas las orquestas reunidas.
A las 9 horas en la plaza.
A las 10, procedido de los maceros, gigantes y banda se dirigirá el Magnifico Ayuntamiento a la ciudad es Colegiata para asistir a los DIVINOS OFICIOS ocupando la Cátedra del Espíritu Santo un sabio y elocuente orador. Enseguida y con objeto de amenizar la comida, tendrá lugar el gran acostumbrado musical instituido.
LLEVAN DE TAULA.
A las 3 de la tarde, con toda la pompa y solemnidad de la PRONONCIACION, despues de la cual los señores acomodados de la orquesta, Pauliani, Cerro de Olot, se dirigen a las casas de las muy simpáticas y agradables señoras que adornadas de la típica GAMBIA lucran sus habilidades en el tan celebrado baile.
BAILE DE LOS GAMBETOS
Al mismo tiempo se inaugura el gran salón del Sr. Casademunt, convenientemente adornado con el BAILE MILITAR cuyo programa correrá a cargo de la reputada orquesta de Fiestas, que dirige el entendido señor Melitón.
Por la noche, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
Grandes fuegos artificiales
por uno de los procedimientos más celebrados, dándose fin a las diversiones de este día con las 8 y 9 en la plaza y gran fin en el referido salón.
DIA 15.
A las 9 de la mañana, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
A las 10, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
GRAN CORRIDA
Escogidas va de los grandes desiertos de Cuba, Cuba, Cuba y Cuba, lidiadas por la cuadrilla que dirige el simpático maestro Abelardo Bimbo, (a) el Corroteo. Detalle en los programas particulares. Al propio tiempo tendrá lugar el tercer día en el mencionado salón del señor Casademunt.
Por la noche como en el día anterior habrá fuegos artificiales y baile en la plaza y en el referido salón.
DIA 16.
Mañana y tarde, como costumbre se dará a luz la Santa, se la orden de igualdad de cerdos, pollos, pabos y damas arax con que los vacinos aporran obsequiar a sus conuvidos a la mesa.
DIA 17.
Gran tornaboda en la deliciosa fuente de Cubilá
en la que, como de costumbre, despues de haber merendado oportunamente se bailará al son de todas las orquestas.
Despues general con baile que durará hasta el amanecer del día siguiente.
San Juan de las Abadesas 7 Septiembre 1890 — LA COMISION

Programa de Festa Major de 1890. S'anuncia, com cada any, la "Gran Corrida" del dilluns a la tarda. En aquella època es va començar a portar quadrilles de toreros a imitació de les corrides de toros, desnaturalitzant el que havia estat el correbou tradicional.

Les vaques que s'utilitzaven eren del país, dels masos del terme: de Corcoy, Caramelles, Santigosa, can Jombi, entre altres. La corrida s'amenitzava amb música. Ho sabem no només perquè els músics tenien seient reservat en un d'aquests cadafals, també perquè en el seu contracte de 1816 es contemplava que *"A la tarde, si hi ha corrida de bous, aniran a cercar los Regidores a la Casa de la Vila, acompanyantlos en la plasa, tocant a la Corrida las tocatas que correspongan"*, amb dret a beguda. Ja cap l'últim quart de segle XIX, amb l'arribada de la moda de la sardana, sabem per les cròniques periodístiques, com una de publicada el 1887 a "El Jueves", que els bous s'alternaven amb sardanes, i vivien amb naturalitat les dues manifestacions populars: les sardanes amenitzaven l'espera entre la sortida del bou i bou.

El correbou era un espectacle no massa correcte a ulls d'avui, però no passava de ser un joc de cabrioles, corredisses, alguna patacada i algun ensurt. Com deia la dita popular: *"El qui vulgui prendre mal, que vagi al mig de la plaça, el qui no vulgui prendre mal, que se'n vagi al cadafal"*. Ara bé, a finals del s. XIX i principis del XX molts pobles, per mimetisme, volgueren equiparar aquesta festa amb les corrides de braus: es contractaven quadrilles ambulants que duien vaques navarreses, toreros i banderillers, i l'espectacle popular ja mudà a una altra cosa. La nostra vila no en quedà pas al marge: ara ja no s'anunciava que les vaques serien *"lidiadas a uso y costumbre del país"*. El 1890 les vaquetes foren torejades per la quadrilla d'Abelardo Bimboni, àlies "El Cordobés". El 1901 contracten una companyia que porta *"dos toros morunos, que serán*

capeados, banderilados y muertos por el diestro matador apodado El Chato de Algeciras con su cuadrilla".

Al tombant de principis del s. XX es contracten quadrilles ambulants que duien vaques navarreses

El 1906, qui toreja, amb mort d'una de les vaques, és en Joan Vila "Cachirudo" amb els banderillers "Chicolito" i "Serrita". La corrida, a més, anava precedida d'un passeig pel poble a ritme de pasdobles. La tradició, doncs, havia mudat cap a un espectacle forà, i sembla que això tingué molt a veure amb la seva desaparició del calendari festiu de la vila. Ja el 1901 en una crònica s'escrivia: *"Lo que protesta nuestro comunicante es de la corrida de Toros que se celebren el dia 9 que más le pareció que estaba en una villa de Africa, que en una población civilizada, y nos ruega y lo suplicamos a las dignas Autoridades de dicha villa no permitan repetir tan bárbaro espectáculo y en particular la muerte de dichas reses."*

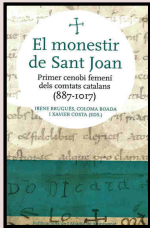
El 1908 es va dictar una ordre ministerial que prohibia aquest tipus de correbous fora de places estables. Fou una de les moltes prohibicions que hi hagueren al llarg dels anys, signe que l'arrelament de la tradició feia que fos molt difícil d'erradicar del tot. A Sant Joan, tot i que estava anunciada al programa d'aquell any, el Governador Civil la prohibí expressament i la interdicció es complí. A partir de la Festa Major d'aquell any ja no se celebraren més correbous, i per compensar la supressió, a partir de 1909 s'organitzà un concurs de sardanistes el dilluns de Festa Major. Sembla que el canvi es trobà del tot natural, i no tenim coneixement de protestes, tot i que

sí que les cròniques afirmaven que el primer any es notà una davallada de forasters. El 1927, durant l'època d'exaltació patriòtica de la dictadura de Primo de Rivera, s'intentà tornar a organitzar una corrida, però no passà de projecte.

Per acabar, esmentem la curiositat de la "Corrida del Santíssim Misteri" que s'organitzava a Ripoll. Aquesta tradició està recollida en diverses publicacions ripolleses, que coincideixen en el fet que eren molts els joves ripollesos que assistien al correbou de la Festa Major de Sant Joan. La rivalitat entre el jovent dels dos pobles a l'hora de qui aconseguia els premis va desembocar en una ocasió en una baralla campal en la que sembla que hi va haver un santjoaní mort. Les autoritats de Ripoll van decidir llavors que, per evitar futures baralles i revenges,

La rivalitat entre santjoanins i ripollesos a la corrida de la vila va desembocar en baralles i contraprogramacions

organitzarien una corrida a Ripoll el mateix dia i hora que la de la festa de Sant Joan. Això durà, fins cap una data indeterminada entre el 1878 o 1881, quan l'Ajuntament de Ripoll amb bon criteri va decidir que, no havent-hi ja tanta rivalitat, podia estalviar-se aquesta despesa i invertir-la en la fundació d'una escola nocturna. És curiós que, malgrat aquesta prevenció, els ripollesos solien venir igualment a Sant Joan per participar a la corrida de la Mercè, sense cap problema d'ordre públic, el mateix que passà per la Festa Major del 1867 quan es canvià el dia del correbou santjoaní a dimarts, potser per pluja, i hi assistiren molts ripollesos sense cap incident, segons una crònica periodística.

Irene Brugués,
Coloma Boada i
Xavier Costa (eds.)
**El monestir de Sant
Joan. Primer cenobi
femení dels comtats
catalans (887-1017)**

Publicacions de
l'Abadia de
Montserrat, 2019
346 pp

El 7 d'octubre de 2017 es va celebrar al Palau de l'Abadia una jornada d'estudi amb motiu dels actes commemoratius del mil·lenari de l'expulsió de les abadesses de Sant Joan. Fruit de les ponències presentades en aquell acte, i enriquit amb més aportacions, n'ha sortit aquest extens llibre que ve a complementar i posar al dia la llarga bibliografia existent sobre el monestir de les abadesses. Una de les virtuts del llibre és l'enfocament polièdric amb el qual s'aborda aquest període històric. Fins ara les aportacions de la historiografia estaven molt enfocades en la gestió patrimonial per part del monestir, i en aquesta ocasió s'ha volgut eixamplar la mirada. En primer lloc, contextualitzant la fundació del monestir en la història del monaquisme femení, tant en general com concretament en el dels comtats catalans. Pel que fa a l'apartat més específic del monestir santjoaní aborda no només la seva fundació i l'abadiat d'Emma sinó també el de les abadesses que la succeïren. L'apartat més innovador i un dels més interessants és el que es titula "Les dones de Sant Joan", una mirada sobre la importància de la dona, no només de les abadesses, en aquella època. També s'estudien els llinatges de les monges i la seva formació cultural, i de com podria haver estat l'adaptació de la regla de sant Benet que regia al cenobi. El darrer apartat recull els estudis que fan referència a l'expulsió de les monges, a Ingilberga, la darrera abadessa, a què se'n feu de les monges expulsades i com quedà el monestir després d'aquest episodi.

Ens trobem davant d'una obra que esdevindrà cabdal en la bibliografia sobre el monestir de Sant Joan, per la solvència dels autors intervinents, per les dades tretes a la llum que s'hi aporten i per la novetat que suposa la mirada en clau femenina de la història. És cert que, malgrat que la documentació que ens ha arribat és excepcional pel període que estem tractant, però també ho és que aquesta no resol gran part dels interrogants que encara resten. Per això diversos dels estudis que s'hi contenen dibuixen noves hipòtesis que no poden ser contrastades documentalment. En tot cas, ara tenim una obra de referència que costarà molt temps que pugui superar-la.

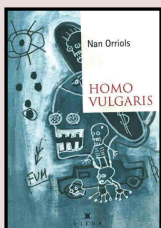

M. Teresa Massoni
Treballar a ca l'Espona. Les dones del tèxtil

Ajuntament de Sant Joan, 2019
 40pp

Un any més, el monogràfic de Festa Major ens apropa a un tema local amb profunditat. En aquesta ocasió es torna a centrar en el món laboral. Fa uns anys ja s'havia dedicat un monogràfic a les colònies industrials, però el monogràfic de 2019 se centra l'empresa més gran i la que més va marcar la vida del poble durant un segle: ca l'Espona. La intenció de l'autora no és simplement elaborar una història de l'empresa, sinó explicar les experiències de les dones que hi treballaven i retre'ls així un merescut homenatge. Cal tenir en compte que la gran majoria de la mà obra de ca l'Espona era femenina, i que la masculina, tot i que molt menys nombrosa, acaparava els càrrecs directius i intermedis i oficis específics de manteniment, electricitat, manyans, etc.

Al llarg de les pàgines es va descabdellant un relat històric, però també vivencial, ja que, a part de les fonts documentals, l'autora s'ha basat en gran mesura amb entrevistes amb treballadores de la fàbrica. D'aquesta manera podem comprendre millor no només la fredor dels processos productius o de les xifres econòmiques, sinó de com tot això era viscut per les treballadores: com es vivia a cada època dins de la fàbrica però també fora d'ella. Cal tenir molt en compte que en un determinat moment Espona arribà a donar feina directa a més de 600 treballadors, amb la qual cosa gran part de la població en depenia directament o indirecta. El monogràfic, tot i que més llarg potser del que estem acostumats, es fa amè i ens fa empatitzar amb tantes treballadores, moltes de les quals entraren de ben petites a treballar, amb les seves penúries, millores i aspiracions. Al final del treball hi ha una cronologia amb els fets més destacats de la història de l'empresa.

Nan Orriols
Homo vulgaris

Viena edicions, 2019
 128pp

Nou llibre de Nan Orriols, l'escriptor i artista osonenc que fa un temps s'ha establert a la nostra vila. El llibre es presenta com "un calidoscopi d'aforismes, reflexions i textos breus al voltant de la condició humana i les contradiccions i paradoxes de l'època actual", una precisa definició del que és aquesta obra. Hi trobem, en especial, tot d'aforismes punxants, així com petits esbossos biogràfics sobre algun aspecte de diversos personatges, i alguns textos. Tots ells incideixen de nou en la línia dels llibres de l'autor, que suposen una mirada desprietada i desesperançada sobre la humanitat, disparant a discreció des de la primera a la darrera pàgina del llibre. Aquest cop reitera el seu pessimisme, amb el que ell anomena la inevitable "sisena extinció" que ja hauria començat amb l'emergència climàtica. El llibre va dedicat també al seu bon amic santjoaní, Ramon Cotrina. L'autor li va escriure el darrer aforisme ("Superior? / Vulgar? / Ho hem perdut tot?"), el qual un cop rellegit, va anar escurçant fins a deixar-lo en no-res, en una inexistent pàgina 214. El llibre ve amb una vintena d'il·lustracions del mateix autor.

El grup S.A. Sinard creix a Sant Joan de les Abadesses

David Codinach i Jordi Garriga són, respectivament, gerent i director comercial de SA Sinard

Parlem amb David Codinach i Jordi Garriga del trasllat de SIC i Tamec a la Colònia Llaudet

En una vila com la nostra, que va patir una crisi com la del tèxtil, que s'implantin o s'engeguin noves empreses és bon motiu per celebrar-ho. Si, a més, es poden recuperar elements del nostre patrimoni industrial emblemàtic, com la Colònia Llaudet, que compta amb una història de més de cent vint anys, que a la festa no hi falti de res. Després d'uns anys de silenci, els veïns i veïnes que queden a la colònia tornen a veure-hi moviment. A banda de les màquines que continuen treballant en la urbanització del sector, les anades i vingudes de vehicles també tenen com a origen o destí Artesania Pirineu S.L., a la nau nova del polígon i, des de l'any passat, també hi ha activitat a l'altra banda de la C-38, a les naus velles. Tot és gràcies a Taga Mecanitzats S.L. i SIC S.L., que formen part del grup empresarial que s'ha creat al voltant de S.A. Sinard, una empresa que es dedica a l'estampació d'acer elàstic amb tractament tèrmic, consolidada com a una de les especialistes d'aquest sector a l'estat i que exporta més de la meitat de la

seva producció a l'estranger, fet que els va permetre sobreviure a la crisi.

Els responsables de reocupar aquest espai també han estat santjoanins, com també ha passat amb Artesania Pirineu: en David Codinach i en Jordi Garriga. Tot i aquesta forta empremta santjoanina, S.A. Sinard, l'empresa més gran del grup, és de Sabadell. La va fundar Pere Sinard Alabau l'any 1949. El nexa de l'empresa amb Sant Joan de les Abadesses neix amb la seva filla Sílvia, que va casar-se i va formar una família al nostre poble amb en Jordi Codinach. Quan l'empresari no es va poder fer càrrec del projecte, durant uns anys va dirigir-lo un equip de professionals, fins que la família Sinard en va recuperar la direcció.

L'augment del pes santjoaní al grup

A partir d'aquí, la influència santjoanina va agafar cada cop més pes. Primer, l'any 2001, varen incorporar en Jordi Garriga com a director comercial. Fins llavors, treballava a l'alemanya Fischer, dedicada a productes per a la construcció, i l'oferta va arribar-li quan aquesta empresa va voler moure les seves oficines a Tarragona, fet que no interessava a Garriga. La família

també va confiar la gerència de l'empresa a un altre santjoaní, en Miquel Canal, fins que, sis anys més tard, en David Codinach, va passar a ser el gerent de tot el grup, càrrec que ocupa avui. L'any 2004 Codinach havia creat SIC, especialitzada en assemblatges i en control de qualitat per visió artificial, que també va passar a formar part del grup.

Finalment, l'any 2018 varen comprar Taga de Mecanitzats S.L. (Tamec) del santjoaní Gerard Costa, especialitzada en mecanització i torn de peces, assegurant-ne la viabilitat i incorporant tots els seus treballadors. Enmig d'aquest procés de creixement i d'acostament al nostre poble, també varen adquirir una antiga empresa i varen crear Proterme a Artés (Bages), que fa processos tèrmics al metall, l'any 2010. De tot el grup, el sector de l'automoció és el client més important. "En un cotxe, segur que hi ha peces nostres", apunta Garriga. Però no és, ni de bon tros, l'únic client. També fan peces per al sector de la ventilació, el de la il·luminació, el de les joguines...

Per casualitat, SIC i Taga de Mecanitzats compartien ubicació al nostre poble, al costat de l'edifici Mestre Andreu, però ser al mig del

Les oficines de les empreses estan situades a l'antiga capella i encara en conserven alguns elements

poble els suposava un entrebanc pel que fa a la logística, i per això varen decidir comprar i traslladar-se a les naus de Llaudet. Fer-los una visita és tota una experiència. En part, perquè les obres, els enderrocats de les naus velles i els edificis com els que acollien Ca l'Olivet, i la senyalització provisional distreuen una mica. Per una altra part, perquè han escollit la capella per ubicar-hi les oficines. Estava en molt bon estat i han intentat no tocar-la gaire, tot i que no es tractava d'un edifici catalogat. "Els nostres clients que venen, molts demanen fer-s'hi una foto", explica Garriga. De fet, encara conserven elements com l'altar, el faristol, un pupitre i un confessional, amb el que fan broma dient que és l'oficina de personal. "He tirat cinquanta anys enrere, jo havia fet d'escolà aquí", va arribar a dir un santjoaní, segons explica Garriga.

A més de la taula on fan les reunions, també hi ha sis taules més petites, distribuïdes en dues fileres de tres, una per a Tamec i una per a SIC. També comparteixen vestidors i altres parts comunes, però conserven la seva independència i els tallers estan diferenciats. En total, sumen prop de 1200 m². Es pot dir que mengen tots a la mateixa taula, però en plats diferents. Totes les empreses que S.A. Sinard ha adquirit, com les dues santjoanines, tenen els seus propis clients i fan processos diferents, tots relacionats amb l'activitat principal, però totes tenen altres clients. Això permet que la seva sort estigui lligada, però fins a un punt. Els projectes satèl·lit es beneficien del volum de

feina de S.A. Sinard, però cada un té els seus propis clients i no en depenen exclusivament. També és una forma de protegir l'empresa principal, ja que, si una entrés en crisi, no arrossegaria les altres.

S.A. Sinard dona feina a 45 treballadors a Sabadell, 11 a Artés amb Proterme, i 14 a Sant Joan de les Abadesses (6 a SIC i 8 a Tamec). Amb tot, les xifres de treballadors a Llaudet podrien augmentar, especialment amb Tamec, ja que tenen l'objectiu de fer-la créixer: "Hem de passar de ser un taller a una empresa", confirma el director comercial. Abans d'invertir en nova maquinària, però, han d'estabilitzar-la i contractar més mà d'obra, cosa que no serà fàcil. "Una de les coses que ens feien por era la manca de personal qualificat, i el que hem trobat és més crític del que pensàvem", es lamenta David Codinach. "A vegades, un client ens demana que cotitzem una peça en

concret i els hem de dir que no, perquè no la podem fer perquè ens falta personal", afegeix Garriga. Els dos apunten que el fet que les comarques veïnes tinguin una indústria potent els beneficia per les relacions comercials que hi puguin tenir, però els perjudica perquè els pocs fresadors i torners que hi ha, ja tenen feina.

La il·lusió i la por d'empendre a casa

A banda d'aquesta circumstància, sempre havien estat reticents a impulsar les fàbriques a Sant Joan. Per exemple, quan varen comprar Proterme ja hi havia la possibilitat de traslladar-la aquí. En David Codinach ho descriu així: "Com en qualsevol projecte, s'ajunta la il·lusió i la por, però aquí s'hi afegeix el fet d'estar a casa, d'estar amb gent que coneixes i estàs més exposat". És una arma de doble tall. Si les coses van bé, l'alegria és gran pel fet d'ajudar els veïns i veïnes. Si les coses van malament, la decepció és doble i es pot personalitzar i assenyalar.

Amb tot, tampoc amaguen la satisfacció d'haver contribuït a aportar més activitat a la comarca i, especialment, a Llaudet. Han millorat les instal·lacions que ja tenien i la logística, els permetrà créixer, i ho faran a prop de casa. També esperen que cada cop més empreses s'hi instal·lin, i això sigui bo en tots els sentits segons en Jordi Garriga: "La fibra ja ha arribat però, per exemple, pots fer més força per demanar que es millorin els accessos o, fins i tot, si un dia et fa falta un toro, te'l pot deixar algú".

La nova nau de Taga de Mecanitzats S.L.

Submergit a les profunditats del mar Andaman

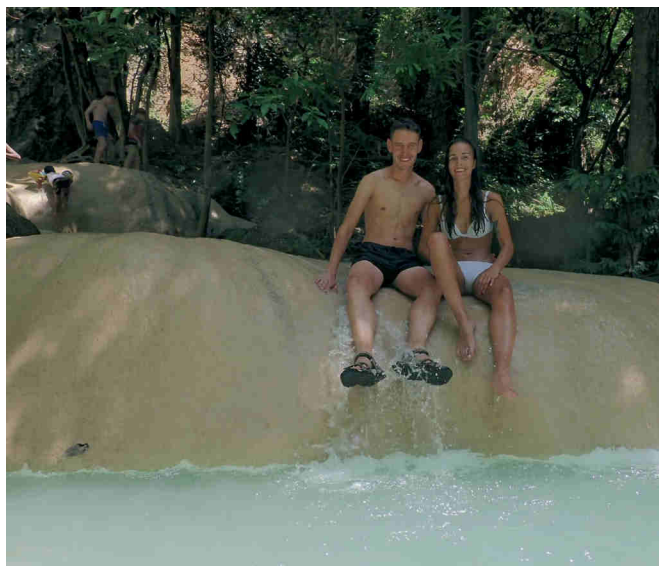
Kanchanaburi és un dels destins turístics més famosos de Tailàndia per la seva aparició a la pel·lícula El Pont sobre el riu Kwai

Ja devia fer més d'una hora que el sol s'havia post entre la vegetació selvàtica de les illes Phi Phi. Era el moment de saltar de la barca i submergir-me en aquelles obscures aigües tropicals de l'Índic. Vaig començar la immersió nocturna fins a baixar 25 metres, on només s'escoltaven les petites i fràgils bombolles d'aire que sortien del meu regulador, mentre aletejava lentament per mantenir-me estable davant les suaus onades somnolentes, que enlairaven milers de partícules de plàncton que configuraven aquell fons oceànic.

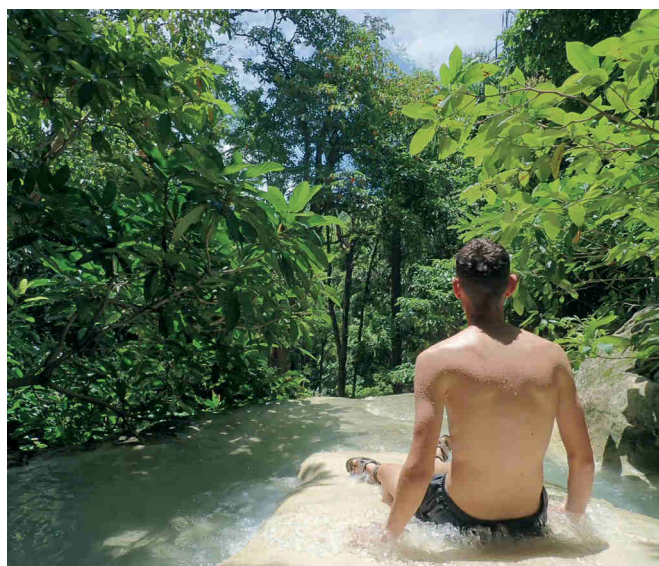
En aquell moment ingràvid, vaig

sentir com la foscor i el silenci d'aquell profund mar penetrava amb tota la seva força dins meu. Gaudia d'una desconexió mai viscuda, on em deixava gronxar per les sensacions dels corrents marins, mentre sentia la càlida temperatura del mar Andaman. Aquest va ser un dels moments més commovedors del viatge, es tractava de l'última immersió del curs de submarinisme "Open Water Advanced", on vaig conèixer diferents disciplines del busseig: el profund, el nocturn, el d'exploracions naufragades, etc. El seu mar comptava amb una varietat de fauna marina infinita i

acolorida. Em va permetre descobrir i observar: taurons de punta negra, mantes de punts blaus, peixos lleó, peixos lloro, peixos globus, famílies de peix pallasso, ballesa, papallona, etc. Tots ells, envoltats d'una frondosa vida de corall que captava una vivacitat d'explosions de colors que impregnaven al paisatge. De Tailàndia, no només em va seduir el seu espectacular mar, sinó que el país em va saber transmetre tot el que jo esperava del viatge. Recordo la música suau que creaven les ones en acariciar la sorra de les platges solitàries i verges del poble costaner de

Les cascades d'Erawan es distribueixen al llarg de 2 km

L'Albert i l'Ada van poder banyar-se als set nivells de les cascades del Parc Nacional d'Erawan

Prechuap Khiri Khan. I també observar el salt dels Gibons des del punt més alt d'una palmera a l'altra, mentre em banyava a les cascades del Parc Nacional d'Erawan.

Els últims dies, després d'haver estat en contacte amb la natura, em vaig situar a la capital, Bangkok. Em vaig endinsar en el seu caos desbordant, i sobre el tradicional vehicle, el Tuk-Tuk, vaig poder recórrer els carrers de la

ciutat serpentejant fins "El gran palau reial", un conjunt arquitectònic que he de reconèixer que em va deixar impressionat. Actualment, està compost de més de cent edificis que resumeixen dos segles d'història.

També a la capital, vaig tenir temps per gaudir de la cuina tailandesa. Marcada pel seu característic toc picant, el menjar del país destaca pels contrastos de tonalitats, gustos i olors variades. Em vaig

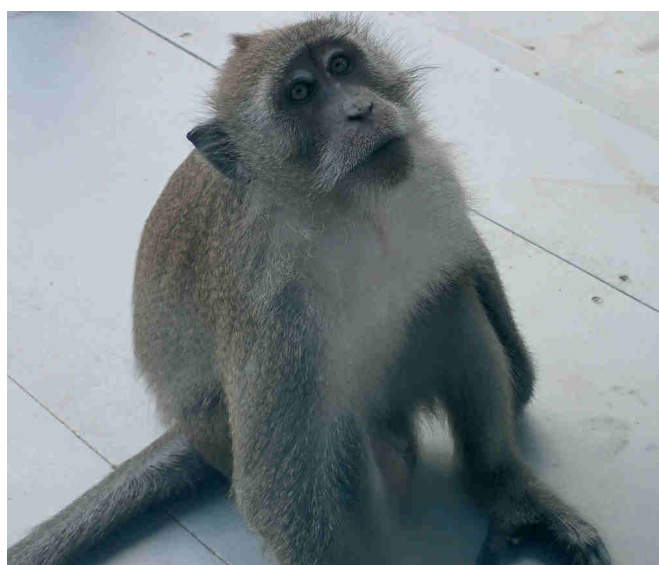
enamorar del seu plat més tradicional, el Pad Thai, uns fideus saltejats, amb ou, salsa de peix, brots de soja, gambes, cacauets torrats i coriandre.

Sens dubte, és un lloc on vull tornar. En destaco la seva gent, sempre amb un somriure als llavis, ganes de treballar i molta humilitat. Van fer que la meua estada fos encara més agradable.

Albert Pulí Salvatella

El mar d'Andaman aplega espècies exòtiques com la manta de punts blaus

El govern tailandès alimenta cada dia a la ciutat de Lopburi prop de 3.000 macacos, considerats descendents del déu-mono Hanuman

“BASTONS SOLIDARIS” amb la Marató de TV3 i CATRàdio

El passat diumenge 1 de desembre de 2019 es va portar a terme una Caminada Popular per recaptar fons per a la Marató de TV3 i Catràdio. Aquesta activitat, oberta a tothom, va ser pensada i dissenyada per l'Institut Escola Mestre Andreu, juntament amb la col·laboració de l'AMPA i de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses. Prèviament a aquest dia, i al llarg dels mesos de setembre i octubre, tot l'alumnat del centre va pintar i decorar uns bastons de castanyer que es van vendre amb aquesta finalitat. Recordem que aquest any la Marató recaptava donatius per a la investigació de les Malalties Minoritàries.

Els objectius que dins la matèria de Visual I Plàstica es van treballar, a part dels propis de l'àrea, van ser els següents:

- Implicar i conscienciar l'alumnat sobre la importància de la solidaritat.
- Acostar l'alumnat a la realitat mèdica i humana de les malalties minoritàries.

- Gaudir d'una diada festiva amb tota la comunitat educativa tot promovent l'activitat física.

Aquesta activitat va ser molt ben acollida pels diferents agents que hi van participar i concretament l'alumnat, des del primer moment, va estar molt engrescat en portar-la a terme.

El procés que es va seguir a l'hora de confeccionar els bastons solidaris va ser el següent: primer es varen netejar un per un per tal de treure part del mateix tny que la fusta de castanyer té de per si. A continuació, cada alumne/a els va pintar com va voler, es van envernissar i finalment es van decorar amb boletes de fusta i plomes de colors tot lligant-les al bastó amb un cordó de cànem.

La Caminada Popular va començar i acabar al Parc de l'Estació, tot passant per La Rovira.

Abans de començar, i per entrar en calor, l'AMPA IE Mestre Andreu va

oferir un esmorzar de coca i xocolata desfeta i l'Ajuntament va obsequiar a tothom amb una polsera per recordar aquest projecte solidari.

La quantitat recaptada fou 1.730,00 €, una fita aconseguida entre totes i tots i de la qual ens hem de sentir orgullosos. Tots som Marató, mai hem de perdre l'esperança, mai hem de perdre la il·lusió.

Des d'aquí, en nom de tot l'alumnat, de tot el claustre de professorat i de la direcció del centre, donem les gràcies a totes aquelles i aquells que hi vàreu participar i col·laborar.

Com deia Mario Benedetti: “M'agrada la gent que lluita contra les adversitats, m'agrada la gent que busca solucions”.

Neus Claret i Coma
Àrea de Visual I Plàstica Institut Escola
Mestre Andreu

I què diu l'alumnat?...

"A mi aquesta activitat no m'ha agradat, m'ha encantat!"

Odil Codina 1r A

"L'activitat ha estat molt bé i molt guai. És una bona idea per ajudar als altres"

Cèlia Roqué 1r B

"M'ha agradat molt l'activitat i que haguem muntat la parada per vendre'ls. Tothom ha pogut comprar els bastons que ha volgut perquè no costaven molts calers"

Aleix Carreres 2n A

"A mi m'ha agradat molt poder pintar els bastons i a la vegada ajudar a la gent"

Núria Fernández 2n B

"Està molt bé ajudar a la gent i sobretot la gent que té malalties perquè, si jo fos ells, estaria molt contenta que nens i nenes m'ajudessin gràcies a aquests bastons i a TV3 i Catràdio. D'aquesta manera, aquells nens o gent malalta podran tornar a estar bé i tornar a casa"

Flora Caparrós 3r A

"A mi m'ha agradat aquesta activitat perquè col·laborar amb la Marató fa que ajudem a persones que estan malaltes i així tenen més possibilitats de recuperar-se. Amb la nostra ajuda i amb els diners intentaran fer medecines per curar a aquesta gent."

Laura Carles 3r B

"Jo crec que ajudar a la gent que té malalties minoritàries és molt important perquè els ajudes a ells però també t'ajudes a tu per si et passés alguna vegada"

Martí Busquets 4tA

"A mi m'ha agradat molt fer aquesta activitat perquè nosaltres ens hem divertit i a la vegada hem estat ajudant a les persones que tenen malalties minoritàries"

Hiba Derdabi 4tB

"M'ha agradat molt perquè ho hem fet per una bona causa. Tant de bo aquestes malalties es curin. A més a més de col·laborar amb la Marató, esperem que els bastons us agradin!"

Èrika Rodríguez 5èA

"A mi m'ha encantat. Aquesta activitat ha set diferent dels altres projectes"

Abdalaziz Benaissati 5èB

"Crec que ha estat molt bé fer els bastons solidaris perquè a part de fer visual i plàstica també hem ajudat la gent. Estic molt contenta de poder ajudar a la Marató de TV3 i Catràdio. M'ha agradat molt aquest projecte"

Jana Fernández 6èA

"He trobat molt divertida i interessant l'activitat que hem fet amb els bastons perquè a més de passar-ho bé pintant i decorant els bastons servirà també per fomentar els hàbits d'anar a caminar (almenys els meus) perquè el bastó serveix per això i, a més, trobo molt bé donar tots els beneficis a la Marató perquè també ens ho hem passat molt bé ajudant. M'agradaria que sempre féssim activitats d'aquest tipus i els beneficis anessin no només a la Marató de TV3 sinó també a altres actes socials"

Joana Soler 6è B

"Trobo que està molt bé col·laborar amb aquest programa, ja que és molt solidari. M'agrada molt que aquest any els diners vagin per les malalties minoritàries perquè encara que no siguin tan freqüents són igual d'importants. Em sento bé al saber que he ajudat que les persones amb alguna malaltia puguin tenir una millor vida"

Fiona Jordà 1r ESO

"Molt bona idea per ajudar a la Marató! Jo vaig anar a la Caminada i vaig veure molta gent solidària"

Abril Pijuan 3r ESO

Ens en sortirem!

El Consistori Juvenil de Sant Joan de les Abadesses va demanar als veïns i veïnes que pengessin fotografies de pancartes que haguessin fet per animar a la resta a Instagram amb les etiquetes #ieMAndreu #santjoanalsbalcons i #consistorijuvenil. Aquestes són algunes dels missatges que hi ha als balcons del nostre poble.

Fotografia de Alba López Albrich del Grup Fotogràfic Abadesses, des de casa, durant el seu confinament.